

Tuleohutuse seaduse, looduskaitse seaduse ja metsaseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Tuleohutuse seaduse, looduskaitse seaduse ja metsaseaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koostamise tingis peamiselt asjaolu, et tuleohutuse valdkonnas on vaja teha muudatusi, mis aitaksid vähendada tulesurmade hulka, kiirendada menetluste kulgu ja suurendada tuleohutute objektide arvu Eestis. Eelnõu koostamisele eelnes suhtlus nii Päästeameti ohutusjärelvalve kui ka ennetustöö osakonna ekspertidega, samuti päästetöö ja arendusosakonna esindajatega. Arutelude raames kogutud tähelepanekud ja praktikas esile kerkinud probleemid said ka suuresti käesoleva eelnõu koostamise aluseks.

Ühe olulise muudatusena võib esile tuua kohalikele omavalitsustele (edaspidi *KOV*) suurema otsustusõiguse võimaluse loomist seoses ehitus- ja kasutuslubade menetlusega. Eelnõu kohaselt ei pea KOV üksikelanute, suvilate ja aiamaajade ehitus- ja kasutuslubade menetluses võtma enam kooskõlastusi Päästeametilt, kui KOV on võimeline tuleohutusnõudeid iseseisvalt kontrollima. Muudatuse eesmärk on kiirendada ehitus- ja kasutuslubade menetlemist ja lihtsustada taotlejale nende saamist.

Teine oluline muudatus on seotud eesmärgiga vähendada vingumürgituse tõttu hukkunute arvu. Ehkki tulesurmade arv Eestis on viimastel aastatel üldjoontes langustrendis, on peamine surmapõhjus endistviisi vingumürgitus. Pea kümme aastat kehtinud kohustus paigaldada eluruumidesse suitsuandur on vähendanud küll tules hukkunute arvu, kuid vingumürgitusest tõttu hukkunuid on endiselt palju. Suitsuandur annab teada muutunud temperatuurist või õhu tihedusest, aga mitte muutusest õhu koostises. Seega vingumürgitust suitsuandur tuvastada ei võimalda. Vingumürgituse ja selle põhjustatud surmade vähendamiseks muutub eelnõu kohaselt tahkekütel küttesüsteemide olemasolul vingugaasiandur kohustuslikuks.

Tööstus- ja laohoonete, büroohoonete ja garaažide omanikel tuleb enesekontrolli tuleohutusaruande asemel eelnõu kohaselt esitada tuleohutusülevaate aruanne, mille saab koostada vähemalt tuleohutuse spetsialist tase 5 kutsega isik. Sel moel muutub objektidel tehtava ülevaate kvaliteet senisest paremaks ja andmed, mis Päästeametisse jõuavad, põhjalikumaks. Pealegi muudetakse eelnõuga Päästeametiga suhtlemise intervall pikemaks – senise iga-aastase aruande esitamise asemel tuleb tuleohutusülevaatus läbida loetletud objektidel kord kolme aasta jooksul ja vastavalt esitada ka aruanne.

2018. aasta kuiv suvi tõstis taas päevakorda maastiku- ja metsatulekahjude ennetamise. Looduskaitse eesmärkide tõhustamiseks ja tuleohu vähendamiseks lubatakse eelnõu kohaselt edaspidi maastikukaitsealadel ning Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljadel teha kontrollitud põletamist. Kontrollitud põletamine vähendab kontrollimatut ja raskesti likvideeritavat maastikupõlengut. Tegemist ei ole kulupõletamise taasseadustamisega, vaid kontrollitud põletamise õiguse saavad endale vaid kaitstavate loodusobjektide ning Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljade omanikud kindlaks määratud kohtades. Selle muudatuse tõttu muudetakse eelnõuga ka metsaseadust ja looduskaitse seadust.

Automaatse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi teated tuleb kehtiva seaduse kohaselt mõnel juhul edastada otse Häirekeskusele. Selline teateedastuskord on Päästeametile põhjustanud pea 100 ööpäeva aastas valeväljakutseid. Valeväljakutse tegemise põhjused on erinevad, kuid peamine neist on seotud süsteemide hooldamisega, mida tehakse sageli ebapiisavalt või ebapädevalt. Eelnõus on teateedastus Häirekeskusele muudetud vabatahtlikuks, kuivõrd isik, kes on siiralt huvitatud oma objekti sellisest kaitsest, teeb eelnõu koostajate hinnangul kõik endast oleneva, et süsteemi korrektse hooldamisega vähendada valeväljakutsete hulka.

Eelnõu koostamise tingis ka siseturvalisuse arengukavas ette nähtud tõhusam erasektori roll tuleohutuse taseme tõstmiseks. Nimelt näeb „Siseturvalisuse arengukava 2015–2020¹“ ette erasektori senisest suuremat kaasamist ja rakendamist ohutusvaldkonda puudutavates tegevustes: see on üks võimalus, kus õigusruumi muutmisega luuakse raamistik eri osaliste tegevusele tuleohutuse suurendamisel. Riik ei pea sekkuma omaniku tegevusse, kohaliku elu küsimustesse ning tureguleerimisse. Riik peab suunama oma tegevuse suurema ohuga objektidele ja usaldama enam oma partnereid, kellele tuleb anda senisest selgemad suunised ja tegutsemisraamid.

Samuti on mõned muudatused seotud siseministri 30. märtsi 2017. aasta määruse nr 17 „Ehitisele esitatavad tuleohutusnõuded ja nõuded tuletõrje veevarustusele“ (edaspidi *määrus 17*) muudatustega ja tuleohutuse valdkonnas toimunud asjakohaste standardite muutmisega. Paljud eelnõuga kavandatud tuleohutuse seaduse (edaspidi *TuOS*) muudatused on ka õiguskorda korrastavat ja ajakohastavat laadi, mis tagavad parema õigusselguse.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi pääste- ja kriisireguleerimispoliitika osakonna nõunik Mari Tikan (mari.tikan@siseministeerium.ee, tel 612 5142). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi pääste- ja kriisireguleerimispoliitika osakonna õigusnõunik Kadi Parmas (kadi.parmas@siseministeerium.ee, tel 612 5214) ja õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@siseministeerium.ee, tel 612 5230). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeleteoimetaja Airi Kapanen (airi.kapanen@siseministeerium.ee, tel 612 5241).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga. Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

Eelnõu kohaselt muudetakse:

- 1) TuOS-i 1. jaanuaril 2019. a jõustuvat redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 31.05.2018, 10;
- 2) looduskaitseadust redaktsioonis RT I, 26.01.2018, 10;
- 3) metsaseaduse 1. jaanuaril 2019. a jõustuvat redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 29.06.2018, 33.

2. Seaduse eesmärk

¹ „Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“. Arvutivõrgus kättesaadav aadressil: <https://www.siseministeerium.ee/et/stak> (10.09.2018).

Seaduse eesmärk on suurendada Eestis tuleohutute objektide hulka, teadvustada inimestele nende endi vastutust tuleohutusnõuete täitmisel, vähendada tules hukkunute arvu ning luua senisest paindlikumad võimalused avaliku ja erasektori koostööks.

Eelnõu koostamisele eelnes väljatöötamise kavatsus², mis saadeti eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastusringile 1. detsembril 2017. aastal. Väljatöötamiskavatsuse tagasiside ja arutelude tulemusena on osa muudatustest loobutud või neid ettepanekute järgi korrigeeritud. Samas on väljatöötamiskavatsuses esitatud põhilistele probleemkohtadele eelnõus lahendused leitud, seejuures on eelnõu koostamisel arvesse võetud nii Siseministeeriumi valitsemisala arengukavas 2016–2020 toodud eesmärged kui ka rahvusvahelist praktikat.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist. Eelnõu §-ga 1 muudetakse TuOS-i.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse § 2 lõike 3 sõnastust. Eelnõu sõnastuse kohaselt on põlevmaterjal süttiv materjal või aine, mis sädemete ja lahtise leegiga kokkupuutel ning ümbritseva keskkonna kõrge temperatuuri mõjul süttib, levitab tuld ning eraldab soojust, suitsu, mürgiseid gaase ja kuumi või põlevaid tilku.

Kehtiva sõnastuse kohaselt on põlevmaterjal süttiv aine, vedelik või valmistis. Sellise sõnastuse järgi on põlevmaterjal ainult aine, kuivõrd ka vedelik ja valmistis viitavad ainele. Eesti Keele Instituut annab näiteks sõna *valmistis* tähenduseks ‘vähemalt kahe aine segu’³. Kuivõrd põlevmaterjal ei ole tuleohutuse valdkonda silmas pidades üksnes aine, on kehtiv sõnastus eksitav ja seda on vaja muuta. Põlevmaterjaliks saab TuOS-i kohaselt pidada näiteks puitu, värvi, plasti, kütust (sh küttegaasi) ja muid materjale või aineid, mida kasutatakse muu hulgas ehitises kas ehitus- ja/või viimistlusmaterjalina või mida saab ladustada või hoiustada kas laoplatsil või ehitises. Seega saab põlevmaterjal olla ka ehitusmaterjal või viimistlusmaterjal. Nii on näiteks määruses nr 17 tuletundlikkuse ja -püsivuse nõuded kehtestatud just ehitusmaterjali kohta.

Eelnõu § 1 punkti 2 kohaselt täiendatakse § 2 lõigetega 4 ja 5, mis avavad tuleohutusteenuse ja tuleohutusülevaatuse mõisted.

Eestis tegutseb 2018. aasta suve seisuga 20 tuleohutusekspert tase 6 kutsega ja 60 tuleohutuse spetsialist tase 5 kutsega omavat isikut. Kõik nad pakuvad mitmesuguseid tuleohutusteenuseid. Samas ei ole sellist terminit nagu *tuleohutusteenus* õigusaktides nimetatud. Asjatundjad pakuvad teenustena eelkõige nõustamist, samuti abistavad nad enesekontrolli tegemisel (sh ka enesekontrolli tuleohutusaruande koostamisega). Peale selle on tuleohutustevõtted abistanud oma kliente tuleohutusõppuste ja koolituste elluviimisel ja tulekahju korral tegutsemise plaani koostamisel. Ühegi eelnimetatud tegevuse läbiviimiseks ei ole praegu kutse nõutav, mis tähendab, et teenuseid pakuvad eri kvaliteedi ja taustaga isikud. Kuigi isikud, kellel on tuleohutusekspert tase 6 kutse, on ehitusseadustikus (edaspidi *EhS*) volitatud tegema ehitise või ehitusprojekti tuleohutuse osa auditeid, ei saa niisama selgetel alustel pakkuda oma teenuseid isikud, kellel on tuleohutuse spetsialist tase 5 kutse. Samuti pole üheselt arusaadav, millises valdkonnas need asjatundjad tegelevad.

² Tuleohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus. Kättesaadav arvutivõrgus aadressil <https://eelnaud.valitsus.ee/main/mount/docList/26fc2501-1f7c-4b5d-9ff6-e6416a7ca5df> (14.09.2018).

³ <http://termin.eki.ee/esterm/concept.php?id=9278&term=valmistis>.

Termini *tuleohutusteenus* sisustamine, tegevuste loetelu ning pädevate isikute ja neile esitatavate nõuete nimetamine tagab teenuste ühetaolisema ja eeldavalt kõrgema kvaliteedi. Kutseandja vastutab iga kutse andmisel selle isiku pädevuse eest. Samuti saab teenuse tarbijale selgemaks, millise pädevusega isikult saab millist teenust eeldada.

Tuleohutuskonsultatsioon on objektipõhine tuleohutusküsimuste lahendamine, millega tuleohutuse spetsialistid ja -eksperdid tegelevad iga päev. Tulekahju korral tegutsemise plaani koostamine pole tuleohutusettevõtetele samuti uus tegevus – sellist teenust on pakutud pea kaheksa aastat ehk nii kaua, kui TuOS-s on kehtinud enesekontrolliga seotud sätted. Sama kehtib ka tuleohutuskoolituse tegemise ning õppuste korraldamise ja hindamise kohta.

Kuigi ehitise ja ehitusprojekti ekspertiisi tehakse EhS-i kohaselt ja selle tuleohutuse osa koostab isik, kellel on tuleohutusekspert tase 6 kutsetunnistus (kes on pädev isik EhS-i mõttes), pidasid eelnõu koostajad selguse huvides vajalikuks seegi tegevus lisada tuleohutusteenuste loetellu ja siduda see tuleohutusekspert tase 6 kutsega (vaata selle kohta eelnõu § 1 punkti 4). Kuna põlevmaterjali ladustamise tõttu võib olla tähtis teha ka territooriumi audit, lisasid eelnõu koostajad tuleohutusteenuseks ka territooriumi tuleohutusauditi tegemise. Auditeerimisega seotud sätete sõnastamisel tehti koostööd MTÜ-ga Eesti Tuleohutusekspertide Liit. Auditite tegemisel juhindatakse peale EhS-i üldiste juhiste ka Päästeameti koostatud ja heaks kiidetud materjalidest.

Terminid *tuleohutusülevaatus* pole samuti õigusaktides varem kasutatud. See on uus termin, mis tähendab territooriumi, ehitise, selles asuva tuleohutuspaigaldise ja ehitises toimuva tegevuse tuleohutusnõuetele vastavuse hindamist. Sisult sarnaneb tuleohutusülevaatus objekti kontrolliga, mis eelneb näiteks enesekontrolli tuleohutusaruande koostamisele, kui aruande koostamine ostetakse teenusena tuleohutuse spetsialistilt. Tuleohutusülevaatus tegemise kohustus hakkab eelnõu kohaselt kehtima teatud tingimustele vastavatel objektidel ja seda teeb isik, kellel on vähemalt tuleohutuse spetsialist tase 5 kutse. Tuleohutusülevaatus ei pea aga teenusena ostma, kui teenust osutab ettevõttes töötav isik, kellel on asjakohane kutse olemas. Kuivõrd *tuleohutusülevaatus* on uus termin, avatakse selle sisu eraldi lõikes. Täpsemalt on tuleohutusülevaatuses kirjutatud eelnõu § 1 punktis 4.

Eelnõu § 1 punkti 3 järgi täiendatakse seaduse 2. peatüki 1. jao pealkirja ja lisatakse sinna jaos kajastatav tuleohutusteenuse osutamine. Nii on jao pealkiri vastavuses jao sisuga.

Eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse seaduse 2. peatüki 1. jagu kahe uue paragrahviga.

Tuleohutusteenust saab eelnõu kohaselt majandustegevusena osutada vaid füüsiline isik, kellel on tuleohutuse spetsialist tase 5 või tuleohutusekspert tase 6 kutse. Sel moel on tagatud, et tuleohutusteenust osutab pädev isik, kelle kutsepädevuse on tõendanud Sisekaitseakadeemia (praegune kutse väljastaja).

Tuleohutusauditit saab eelnõu kohaselt koostada vaid füüsiline isik, kellel on tuleohutusekspert tase 6 kutsetunnistus. See asjaolu tuleb tuleohutusekspert tase 6 kutsestandardist. Praegu on ehitise ja ehitusprojekti auditeerimiseks vajalikud rakendusaktid kehtestatud EhS-i alusel. Samas on tuleohutuse osa seal kajastatud üsna üldiselt (näiteks ei ole selles kajastatud territooriumi tuleohutusaudit). Tegevuse täpseks aluseks saab võtta Päästeameti koostatud juhendi⁴. Tuleohutusaudit viiakse läbi ehitise tuleohutusnõuete vastavuse hindamiseks.

⁴ Arvutivõrgus kättesaadav aadressil <https://www.rescue.ee/files/2018-11/ehitise-auditi-tuleohutuosajaanuar.2018.pdf?e774da6dfd> (15.11.2018).

Tuleohutusaudit on vajalik näiteks siis, kui ehitise ei vasta projekte. Samuti siis, kui ehitisele soovitakse taotleda kasutusluba, kuid tuleohutust tõendav dokumentatsioon on puudulik. Peasjalikult viiakse tuleohutusaudit läbi eramajade puhul, kus kõige suurema tõenäosusega võib olla puudusi ehitise dokumentatsioonis. Kahjuks on see menetlus ehitisregistri põhine ja register ei võimalda teha päringuid tuleohutusauditite eristamiseks kõigist menetlustest. Seega ei saa eraldi välja tuua tuleohutusauditite arvu aasta lõikes. Ehitise auditeerimine toimub EhSi alusel ning sellekohased sätted on kehtinud juba alates 2015. aastast. Seega on TuOSi sätte puhul tegu pigem EhSi nõude täpsustamisega tuleohutuse valdkonnas.

Tuleohutusülevaatus saab teha vaid pädev isik, kelleks eelnõu kohaselt loetakse vähemalt tuleohutuse spetsialist tase 5 kutsetunnistusega isikut. Samas ei pea sellist asjatundjat alati palkama. See tähendab, et kui tuleohutusülevaatus kohustusega asutuses töötab isik, kellel on tuleohutuse spetsialist tase 5 või tuleohutusekspert tase 6 kutse, saab objekti tuleohutusülevaatus teha ka tema. Et eelnimetatud töösuhtes oleva isiku tegevust ei loeta eelnõu kohaselt majandustegevuseks, ei kohaldu sellele ka majandustegevuse seadustiku üldosa seadus. Oluline ongi, et tuleohutusteenus, mille hulka loetakse ka tuleohutusülevaatus (kas majandustegevusena või mitte) oleks läbi viidud asjatundlikult ja vajaliku põhjalikkusega.

Tuleohutusülevaatus tegemist reguleerib eraldi paragrahv. Eelnõu väljatöötamisel leiti, et tuleohutusülevaatus peaksid korraldama teatud kriteeriumidele vastavad tööstus- ja tootmishoonete, garaažide ning büroohoonete valdajad. Sellistes hoonetes viibivad inimesed tunnevad üldjuhul neid objekte ja on võimelised ohu korral ise evakueeruma, samuti tehakse nendes hoonetes regulaarselt evakuatsiooniõppusi ja hooldatakse tuleohutuspaigaldisi. Ehkki tulekahjude trend sellistel objektidel on püsinud viimastel aastatel keskmiselt 200 tulekahju juures (2016 – 243 tulekahju, 2017 – 191 tulekahju ja 2018 oktoobri seisuga – 203 tulekahju), on kahjusummad, mis selliste tulekahjudega kaasnevad, väga suured (keskmiselt on kõigi hoonetulekahjude varakahjud aastas ca 15 miljonit eurot). Tuleohutusülevaatus tegemise eesmärk on tagada vajalik tuleohutuse tase. Läbi selle soovitakse tulekahjude arvu nimetatud objektidel vähendada ja seeläbi vähendada ka suuri kahjusummasid. Selline muudatus tagab objekti valdajale tõhusama lahenduse objekti tuleohutuse tagamisel ning kindlasti on see vajalik ka riigile, et võimalikku tuleohtu vähendatakse asjatundjate kaasamisega. Alati on nutikam ennetada kui reageerida. Selliseid objekte on Eestis u 10 000. Eelnõu koostajad võtsid arvesse ehitisregistri andmed, lähtudes hoone kasutusviisist. Tööstushoonete ja garaažide puhul leiab vajalikule kriteeriumile vastavate hoonete hulga leitav EHR-is kaudu (valimis on kõik hooned, mille netopindala on suurem kui 1000 m²). Büroohoonetele seatav kriteerium on seotud inimeste arvuga (rohkem kui 150 inimest hoones), kuid selliseid andmeid ehitisregistris pole. Nii oli selliste hoonete hulk tuletatav läbi Vabariigi Valitsuse 14. juuni 2007. a määruse nr 176 „Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded¹⁴“. Seal nähakse töötaja kohta tööruumis minimaalseks õhuruumiks ette vähemalt 10 m³ (õhuruumi arvestamisel võetakse ruumi kõrgusest arvesse kuni 3,5 m). Kui tavapäraselt on toa kõrgus 2,5 meetrit, on iga töötaja kohta vaja vähemalt 2 m × 2 m põrandapinda ja 2 × 2 × 2,5 = 10 m³ õhuruumi. Seega arvestasid eelnõu koostajad ehitisregistri kõigi büroohoonetega, mille netopindala oli suurem kui 600 m², kuid selline arvutuskäik ei toeta erilahenduse või erirežiimiga büroohooneid. Kokkuvõtteks on kriteeriumidele vastavaid tööstus- ja tootmishooneid ning garaaže Eestis u 8000 ja büroohooneid u 2000. Kõigi nende 10 000 hoone kontrollimine on jagatud kolmele aastale, mis tähendab, et tuleohutusülevaatus on vaja ühel aastal teha u 3300 hoones.

Tuleohutusülevaatus tegemise korraldab ehitise valdaja. Kui ehitises on mitu valdajat, korraldab tuleohutusülevaatus tegemise ehitise omanik. See tähendab, et üldjuhul on tuleohutusülevaatus tegemise kohustus isikul, kelle valduses on kriteeriumidele vastav ehitise

või selle osa. Kuna ehitises võib olla ka mitu valdajat (nt büroohoone), on eelnõus võimalike probleemide ja segaduse vältimiseks välja toodud, et sellisel juhul lasub vastutus tuleohutusülevaatus korraldamise eest ehitise omanikul.

Vältimaks topeltaruandlust ja lisatööd, on ehitise valdajad ja omanikud, kes peavad korraldama tuleohutusülevaatus tegemise, vabastatud enesekontrolli tuleohutusaruande esitamisest. See tähendab, et kuigi tuleohutusala enesekontrolli tuleb nimetatud objektidel jätkuvalt teha (st see on loomulik osa igapäevaelust), siis iga-aastase aruandluse asemel peavad nad edaspidi kord kolme aasta jooksul korraldama pädeva isiku poolt tehtud tuleohutusülevaatus tegemise. Sageli ostavad juba praegu ettevõtjad tuleohutuse enesekontrolli aruande koostamise igal aastal sisse, seega ei lisandu muudatusega rahalisi kulutusi. Pigem tekib kokkuvõtte, kuivõrd muudatuse kohaselt tuleb ülevaatus teha kord kolme aasta jooksul. Arvestuslikult võib hinnata, et kui praegu maksab ühe tuleohutuse enesekontrolli aruande koostamine keskmiselt 300 eurot ning selle eeltöö sarnaneb suuresti kavandatava tuleohutusülevaatus sisuga, saabki kokkuvõtte olema kolme aasta lõikes 600 eurot (iga aastase 300 euro väljamineku asemel 300 eurot igal kolmandal aastal).

Samas tuleb selguse huvides märkida, et eelnõu muudatus võib mõjutada tööstus- ja laohoonete, büroohoonete ja garaažide omanikke, kes hetkel ei koosta tuleohutuse enesekontrolli aruannet, kuid muudatuse järgselt peavad hakkama korraldama tuleohutusülevaatus. Selliste ettevõtete osas puudub Päästeametil praegu põhjalik teadmine tuleohutusnõuete täitmisest, sest olemasoleva personaliga ei suudeta kõigi tööstus- ja tootmishoonete, garaažide ning büroohoonete tuleohutusnõuete täitmist kontrollida. Muudatuse järgselt hakkab ka sellistelt objektidelt laekuma info tuleohutuse seisukorrast ja et tuleohutusülevaatus intervalliks on valitud kolm aastat, siis saab ka eeldatavaid kulusid selle korraldamiseks piisava ajavaruga planeerida.

Tuleohutusülevaatus tegemist ei nõuta ehitistes, mis on kõrghooned (hooned kõrgusega enam kui 8 korrust või hoone, mille kõrgus on maapinnast üle 26 meetri) või kemikaaliseaduse tähenduses kas ohtlikud või suurõnnetuse ohuga ettevõtte. Selliseid ehitisi loetakse suurema tuleohuga objektideks, kus Päästeamet teeb igal aastal riiklikku tuleohutusjärelvalvet. Siinkohal peab märkima, et ehkki tuleohutusülevaatus kohustusega ehitistes ei nähta ette regulaarset riiklikku tuleohutusjärelvalvet, ei tähenda see, et neis ehitistes seda ei tehtaks. Lihtsalt järelvalve intervallid võivad pikeneda, kui tuleohutusülevaatus käigus pole olulisi rikkumisi tuvastatud või need on kiiresti ja asjatundlikult kõrvaldatud.

Ehitise valdaja või omanik peab võimaldama, et tuleohutusülevaatus tegija saaks siseneda tema valduses olevale kinnisasjale, ehitisse ja kõikidesse ruumidesse. See tähendab seda, et ehitise valdaja või omanik peab tuleohutusülevaatus tegijaga tegema igakülgset koostööd.

Ohutusjärelvalve valdkonnas töötas Päästeametis 2018. aastal 103 inimest (koos osakonna ja büroode juhatajatega), kes lisaks riskihindamise metoodika alusel valitud ehitistele kontrollivad ehitisi ka muudel alustel, näiteks kodanike avalduste või teiste ametkondade taotluste alusel. Seega, et hoida vajalikus mahus kontrollobjekte⁵ ohutust tagaval tasemel, tuleb toetuda

⁵ Ehitisregistri (edaspidi *EHR*) andmetel on Eestis u 600 000 hoonet, millele on kehtestatud tuleohutusnõuded. Kõik need hooned ei ole Päästeameti järelvalveobjektid. Päästeamet keskendub riskipõhises järelvalves eelkõige avalik-ühiskondlikele hoonetele, kuna neis hoonetes võib korraga viibida palju inimesi, tulekahju tagajärjed võivad olla rasked ja varakahju suur. Selliseid hooned on EHR-i andmetel u 75 000 ja neile kehtivad tuleohutusnõuded võivad olla nii korralduslikud kui ka ehituslikud. Sisekaitseakadeemia töötas välja riskihindamise metoodika, mis aitab Päästeametil valida vajalikke järelvalveobjekte. Selle metoodika kohaselt peaks Päästeamet korraliselt

erasektoris tegutsevate tuleohutuse spetsialistide tegevusele. Seejuures tuleb rõhutada, et erasektor ei tee riiklikku järelevalvet, vaid osutab objekti omanikule teenust/tuge tuleohutusnõude täitmiseks. Riiklikku järelevalvet jääb endiselt tegema Päästeamet kui riigiasutus.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda esitas ettepaneku jätta tuleohutusülevaatus tegemine ettevõtjatele vabatahtlikuks – kas esitada igal aastal enesekontrolli tuleohutusaruanne või kord kolme aasta jooksul tuleohutusülevaatus aruanne. Eelnõu koostajad tuleohutusülevaatus vabatahtlikuks muutmist ei pooldanud. Kui enesekontrolli tuleohutusaruannet saab koostada igaüks (keskkonnas tuleohutusaruanne.ee tuleb täita väljad ja lõpuks aruanne kinnitada), siis tuleohutusülevaatus saaks teha vaid pädev isik, kellel on vähemalt tuleohutuse spetsialist tase 5 kutse. Seega muutuks tunduvalt sisukamaks nii Päästeametile esitatava info kui ka objektil tehtava ülevaatus kvaliteet. Objekti valdaja (või omanik) saab omakorda vajaliku info objekti tuleohutusnõuetele vastavuse kohta. Tuleohutusülevaatus tegevused, tuleohutusülevaatus akti sisu ja teabevahetuse korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Eelnõu § 1 punktiga 5 täiendatakse § 5 lõikega 1¹, mis võimaldab KOV-l ehitus- ja kasutuslube väljastada Päästeameti kooskõlastuseta. See võimalus käib vaid nende üksikelamute⁶, suvilate ja aiamajade suhtes, mille puhul on KOV hinnanud, et tuleohutusnõuded on täidetud ja probleeme pole. Tuleohutusnõuete täitmise kontrollimiseks koostab Päästeamet vastava juhendi ja teeb asjakohased koolitused. Oluline on, et kõnealune säte annab KOV-le **võimaluse** lube ise väljastada. Tegemist pole seega uue ülesande või kohustusega. Kui KOV soovib siiski ehitus- või kasutuslao taotluse Päästeametile kooskõlastamiseks esitada, teeb Päästeamet seda ka edaspidi. Silmas tuleb aga pidada, et kui selgete asjaolude korral otsustatakse Päästeametilt kooskõlastus võtmata jätta, siis eelistatult tuleks seda järgida ühe hoone korral nii ehitusloa kui ka kasutusloa puhul. Kui Päästeametilt aga soovitakse kooskõlastust kas ühes või teises menetluses, tuleks eelistada kooskõlastust ehitusloa menetluses.

Üksikelamute, suvilate ja aiamajade puhul on tegemist lihtsamate ehitistega, mille vastavust tuleohutusnõuetele ei ole keeruline hinnata. Ehitusloa menetluses hõlmaks kontroll eelkõige seda, kas hoonele määratud tuleohuklassi ja hoonetevahelise kuja kohaselt on valitud õiged materjalid, kuivõrd on projektis kajastatud kohti, mille kaudu saavad päästemeeskonnad hoonele ligi ja sellesse siseneda, tuletõrjeeve olemasolu ja selle kaugust ehitisest. Kasutusloa menetlus peaks keskenduma eelkõige küttesüsteemi nõuetele vastavuse kontrollile. Küttesüsteemi ohutuses saab KOV veenduda PÄISes oleva küttesüsteemi puudutava info põhjal. Ehkki tegelikult jääb KOV üksusele alati ka võimalus esitada tuleohutusnõuete täitmise tõendamiseks ehitusloa taotlejale projekti ekspertiisi või kasutusloa taotlejale hoone tuleohutusauditi tegemise nõue (EhS § 14 ja § 18), siis seda loevad eelnõu koostajad siiski viimaseks äärmuseks. Eelnõuga luuakse piisavad võimalused veenduda hoone tuleohutuses nii projekti kui valminud ehitise puhul.

Enne päästeseaduse (edaspidi *PäästeS*) esimese redaktsiooni kehtima hakkamist hindasid KOV-d ehitiste ohutust samuti ise ja olukordades, kus neil ei olnud piisavalt andmeid, kaasati eripädevusega isikud. Samuti teevad KOV-d EhS-i § 130 lõike 2 kohaselt ka riiklikku

tegema igal aastal järelevalvet 8000 objektil. 2017. aastal tegi Päästeamet riikliku ohutusjärelvalve ülevaatus 5572 objektil, kuid 2016 oli see arv vastavalt 4914. 2017 kasutati uut lähenemist, kus lauskontrolli asemel keskenduti kindlate nõuete kontrollile ja see võimaldas pisut suurendada kontrollitavate objektide arvu.

⁶ Ridaelamud ja kaksikelamu sektioonid on eelnõust välja jäetud. Vaata lähemalt võrdluseks majandus- ja taristuministri 2. juuni 2015. a määruse nr 51 „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu” lisa.

järelevalvet EhS-s ja selle alusel kehtestatud õigusaktides määratud nõuete järgimise üle, muu hulgas täidetakse näiteks järgmisi ülesandeid: ehitise või ehitamise nõuetele vastavuse kontrollimine, sealhulgas ehitise kasutamiseelse ohutuse kontrollimine; ehitise kasutusotstarbest lähtudes selle korrashoiu ja kasutamise nõuetele vastavuse kontrollimine.

Muudatuse põhieesmärk on lühendada aega, mis kulub ehitus- ja kasutuslubade menetlemisele. Kui hoonete elektrisüsteemide vastavust nõuetele kinnitab KOV-le juba praegu eraettevõtja (väljastades elektripaigaldise nõuetelevastavuse tunnistuse), siis tuleohutuse kohta peab ehitusprojektile ja valmis hoonele praegu heakskiidu andma Päästeamet. Sageli võtab Päästeametil kooskõlastamine eri hoonete tuleohutusnõuete vastavuse kontrollimisel kauem aega kui EhS-s ette nähtud 10 tööpäeva. Tihti pikendatakse tähtaega kuni 27 tööpäevani, sest aeg ja tööjõu hulk ei võimalda Päästeametil seda kooskõlastust 10 päevaga anda. Kooskõlastusaja sisse peab jääma ka objekti külastamine, mis venitabki kooskõlastuse aja nii pikaks – päästeinspektorite vastutusvaldkond on sageli 6–7 KOV-i, mis omakorda tähendab, et sõit objektile ja tagasi võib aega võtta kuni kuus tundi (saarte puhul isegi kauem). Seepärast venib ka suuremahuliste ja keerukate objektide menetlus, kuigi tähtajad, millest nende objektide puhul tuleb kinni pidada, on seotud arendajate investeringutega. Kuna üksikelanute, suvilate ja aiamajade tuleohutusnõuetele vastavuse hindamine ei ole keeruline, ei ole Päästeameti eraldi kooskõlastus vajalik ega mõttekas olukorras, kus kõik tuleohutusnõuded on täidetud. Praktikas see vaid pikendab menetluste aega ja toob probleeme nii loa taotlejale, arendajatele kui ka KOV-dele ja Päästeametile, kes ei suuda seaduses sätestatud tähtajast kinni pidada.

Siseministerium saatis KOV-dele (79) selle muudatusettepaneku arvamuse avaldamiseks. Kuigi laekunud vastuseid oli vähe (16), olid pea pooled KOV-d sellise võimalusega nõus. Samas oli ka neid, kes said aru, et selle sätte näol on tegemist kohustusega ja märkisid, et neil ei ole asjakohaseid teadmisi ja raha sellist tegevust teha. Selguse mõttes rõhutame veelkord, et Päästeamet on valmis ka edaspidi kooskõlastama ehitus- ja kasutuslubade taotlusi, mis neile saadetakse. Eelnõuga antakse KOV-dele võimalus seda üksikelanute, suvilate ja aiamajade puhul mitte teha.

Eelnõu § 1 punktiga 6 muudetakse § 6 lõiget 3. Muudatuse kohaselt tuleb enesekontrolli tuleohutusaruande esitamise kohustusega asutuses või ettevõttes ja tuleohutusülevaatus kohustusega asutustes või ettevõtetes iga hoone kohta koostada tulekahju korral tegutsemise plaan ning üks kord aastas korraldada neis evakuatsioon ja tulekahju korral tegutsemise õppus. Kuna tuleohutusülevaatus kohustusega asutused vabastatakse kohustusest koostada igal aastal enesekontrolli tuleohutusaruanne, siis kehtiva sõnastuse kohaselt ei peaks nad ka tulekahju korral tegutsemise plaane koostama ja evakuatsiooniõppusi ellu viima. Kuivõrd viimased on objekti tuleohutuse seisukohast väga vajalikud, jääb ka edaspidi nende tegemine kohustuseks tööstus- ja laohoonete, garaažide ja büroohoonete omanikele. Seetõttu tuleb seaduses esile tuua mõte, et tuleohutusülevaatus kohustusega asutused (ettevõtted) ei ole automaatselt vabastatud tulekahju korral tegutsemise plaani koostamisest ja evakuatsiooniõppuse elluviimisest.

Eelnõu § 1 punktiga 7 täiendatakse § 9 lõigetega 4 ja 5. Päästeamet on loonud elektroonilise keskkonna (eelnõu koostamise ajal küll vaid demon), kuhu korstnapühkijad ja pottsepad saavad sisestada nii küttesüsteemi puhastamise kui ka selle ehitamisega seonduvat infot. Eelnõu kohaselt peab pottsepp kandma ehitatud või paigaldatud ahju, kamina, pliidi või muu kütteseadme ning korstna ja ühenduslõõri andmed nn küttesüsteemide registrisse kümne tööpäeva jooksul alates töö lõpetamisest. Sama tähtaeg kehtib korstnapühkijale kasutusel oleva ahju, kamina või pliidi ning nende korstna ja ühenduslõõri puhastamisel. Küttesüsteemide info ei moodusta eraldi andmekogu, vaid see on päästeinfosüsteemi (edaspidi *PÄIS*) osa.

Infosüsteemis olevat teavet hakkavad küttesüsteemide nõuetele vastavuse kontrollimiseks kasutama eelkõige Päästeameti ennetuse ja ohutusjärelvalve ametnikud. Samas saavad PÄIS-i sellesse ossa teha päringuid ka KOV-d, kui nad soovivad näiteks üksikelamu kasutusloa menetluses veenduda küttesüsteemi korrasolekus, ja kodanikud, kes soovivad infot oma küttesüsteemi puhastamise kohta.

Teine täiendus puudutab küttesüsteemide eksperdihinnanguid. Sageli tuvastavad korstnapühkijad, pottsepad või Päästeameti inspektorid, et küttesüsteemi on ehitanud, paigaldanud või hooldanud isik, kellel ei ole asjakohast kutsetunnistust. Sellised probleemid ilmnevad näiteks siis, kui vaadatakse läbi korstnapühkijate ettepanekuid, tehakse kodanike avalduste alusel kontrolle ja vahel ka seoses hoonetulekahjude uurimisega. Peamiselt avastatakse sedalaadi probleemid aga kasutuslubade kooskõlastamise käigus. Kui Päästeametil ei ole võimalik veenduda küttesüsteemi ohutuses, ei saa amet asjakohast luba kooskõlastada. Sel juhul ei saa väljastada ka kasutusluba. Päästeamet on sellisteks juhtudeks koostöös spetsialistidega (pottsepad, korstnapühkijad, tuleohutuseksperdid) töötanud välja eksperdihinnangu koostamise juhendi. Kuigi Päästeamet on sellise probleemi lahendamiseks ebaseaduslike küttesüsteemide puhul soovinud eksperdihinnangu koostamist juba mitu aastat, ei ole taolisel nõudel olnud õiguslikku alust.

Eelnõu kohaselt tuleb ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri nõuetele vastavuse kohta koostada eksperdihinnang, kui ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri on ehitanud või paigaldanud pädevust mitte omav isik või küttesüsteemi ohutuse hindamiseks puudub vajalik informatsioon. Eksperdihinnangu saab eelnõu kohaselt koostada kas isik, kellel on pottseppmeister tase 5 kutse (Eestis praegu 28 isikut), või isik, kellel on korstnapühkija-meister tase 5 kutse (Eestis praegu 14 isikut), kes kümne tööpäeva jooksul alates eksperdihinnangu valmimisest kannab PÄISesse eksperdihinnangu aluseks olnud küttesüsteemi andmed ja eksperdihinnangu. Küttesüsteemi andmete ja eksperdihinnangu kandmine PÄISesse on vajalik selleks, et nii Päästeametil kui ka KOV-l tekiks ülevaade olemasolevatest küttesüsteemidest ja nende seisukorrast. Päästeametile on need andmed vajalikud järelvalve- ja ennetustegevuse kavandamisel, KOV-le ehitus- ja kasutusloa menetlemisel (info küttesüsteemi vastavusest tuleohutusnõuetele). Kui küttesüsteemi eelnevalt PÄISes ei ole, kannabki selle sinna eksperdihinnangu koostaja.

Eelnõu § 1 punktidega 8–10 ja 12 muudetakse § 11 lõikeid 1, 5, 7 ja 8. Need puudutavad ahju, kamina, pliidi, korstna ja ühenduslõõri puhastamist. Kehtiv nõue, et kasutusel olevat ahju, kaminat või pliiti ning nende korstnat ja ühenduslõõri peab puhastama vähemalt üks kord aastas, on eelnõus (§ 11 lõike 1 muudatus) asendatud nõudega, et kahe sellise puhastamise vahele ei tohi jääda rohkem kui 365 päeva. Muudatuse tingis asjaolu, et praktikas on kehtiv sõnastus „üks kord aastas“ tekitanud olukorra, kus kahe puhastamise vahele on jäänud pea poolteist aastat (ühe aasta kevadel ja järgmise aasta sügisel). Sellise sagedusega puhastamine ei taga aga vajalikku tuleohutust. Kuigi praktikas võiks küttesüsteeme puhastada nii enne kütteperioodi algust kui ka pärast kütteperioodi lõppu, on eelnõusse jäetud nõue, et puhastada tuleb igal aastal samal ajal.

Nõue, et üks kord viie aasta jooksul peab küttesüsteemi puhastama korstnapühkija kutsetunnistusega isik, jääb kehtima. Muudatus (§ 11 lõige 5) seisneb aga selles, et korstnapühkijal ei ole enam kohustust väljastada küttesüsteemi nõuetele vastavuse akti. Selle asemel peab ta küttesüsteemi valdajat küttesüsteemi tehnilisest seisukorrast teavitama. Viis, kuidas seda teha, on vaba. See tähendab, et sisult piisab edaspidi ka suulisest teavitusest. Muudatus on ajendatud sellest, et kuna eelnõu kohaselt kannavad korstnapühkijad kõik oma

tööd PÄIS-i ja pidev ülevaade küttesüsteemi tehnilisest seisukorrast on infosüsteemist nähtav ka küttesüsteemi puhastamise tellinud isikule, ei ole eraldi akti enam vaja väljastada. Kui isik siiski sellist akti (või muud dokumenti) soovib, võib korstnapühkija talle selle väljastada.

Lähtudes § 11 lõike 5 muudatusest, tunnistatakse eelnõuga ka § 11 lõige 7 kehtetuks, sest küttesüsteemi puhastamise intervalli ja muud infot saab operatiivselt jälgida päästeinfosüsteemist.

Eelnõuga muudetakse ka § 11 lõiget 8. Muudatuse kohaselt peab korstnapühkija teavitama ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamise käigus avastatud tuleohutusnõude rikkumisest või tuleohust valdajat ning kandma andmed avastatud puuduse kohta PÄISesse kümne tööpäeva jooksul alates puuduse avastamise päevast. Lihtsad rikkumised on kindlasti võimalik kõrvaldada kümne päeva jooksul. Kui puudus töö käigus kõrvaldatakse ja olukord vastab nõuetele, ei ole märgatav puuduse või rikkumise kohta PÄISesse vaja kanda. Kui aga mäрге on tehtud ja puudus kõrvaldatakse kümne päeva jooksul, kustutab korstnapühkija vastava märke registrist. Kui puudus jääb kõrvaldamata ja/või nõuab suuremahulist tööd, saab Päästeamet selle kohta info PÄISest. Samasugune kord kehtib ka praegu: kui korstnapühkija tuvastab tuleohutusnõuete rikkumise, teeb ta Päästeametile paberil kirjaliku ettepaneku, mille alusel otsustab Päästeamet edasise menetluse käigu. Eelnõu kohaselt saab Päästeamet küttesüsteemide korrashoiust teada digiregistri kaudu. Kuivõrd antud muudatusest tulenevalt tuleb muuta ka siseministri 21. detsembri 2016. aasta määrust nr 38 „Päästeinfosüsteemi asutamine ja päästeinfosüsteemi pidamise põhimäärus“, on rakendusakti muutmiseks paralleelselt kavas koostada ka juhend vastava info vahetamise ja sisestamise kohta.

Päringute tegemisel tuleb ennast kogu info nägemiseks infosüsteemis identifitseerida ID-kaardiga, mille alusel selekteeritakse kuvatav info. Kaalumisel on infosüsteemi võimekuse arendus, mis näitaks ära küttesüsteemi puuduse tüübi (kui see on tuvastatud) ka autoriseerimata päringu korral. Ehk iga päringu tegija saaks veenduda, kas tema valitud aadressil on küttesüsteemil esinenud puudusi, mis tüüpi need on olnud ja millal need on kõrvaldatud. Selliselt saaks näiteks kinnisvara tehingute eel veenduda valitud objekti ohutuses. Sarnane võimalus uurida ehitiste dokumentatsiooni kohta on praegu EHR-is – kas valitud hoonel on korrektsed ehitus- ja kasutusload ning kas registrisse kantud andmed vastavad tegelikkusele. Samuti on võimalus Maanteeametis enne auto ostmist kontrollida sõiduki tehnilise seisundi ajalugu.

Eelnõu § 1 punktiga 11 täiendatakse § 11 lõikega 7¹. Selle lõike kohaselt peab korstnapühkija kandma PÄISesse kõik tehtud tööd kümne tööpäeva jooksul alates puhastamise päevast. Sel moel kujuneb Päästeametil küttesüsteemide seisukorra ajakohane andmebaas, mida muu hulgas on võimalik kasutada ka ennetustöös.

Eelnõu § 1 punktiga 13 tunnistatakse kehtetuks § 12 lõike 1 punkt 3. Kuivõrd metalli lõikamist põlevvedelikuga ei ole Eestis kunagi tehtud ja eeldatavasti ei hakata ka tegema, ei ole vajadust seda tuletööde nimekirjas hoida.

Eelnõu § 1 punktiga 14 muudetakse § 14 lõike 1 sõnastust. Muudatuse kohaselt võib tuletööd majandustegevusena osutada isik, kes on läbinud tuletöö tegemise koolituse ja kellel on tuletöö tunnistus. Kuigi kehtiv sõnastus lubab tuletööd majandustegevusena osutada ka isikul, kellel on kutsetunnistus, siis praktikas ei taga see nõue teadmisi tuleohutuse kohta. Kuna tuletööd (gaaskeevitustööst kuni gaasileegi kasutamiseni) ja kutsestandardid on erinevad, on tekkinud

olukordi, kus isikul on küll kutsetunnistus, kuid et kutsestandard ei ole ette näinud vajalikust mahust teadmisi tuleohutuse tuleohutusnõuetest, on tuleohutuse tegija tegevus olnud tuleohtlik. Seega on tuleohutuse tagamisel kutsest olulisem tuleohutuse koolitus. Pealegi ei ole mõne tuleohutuse tegemiseks kutsetunnistust ka olemas. Tuleohutuse tuleohutusnõuetega seonduv nähakse ette siseministri 30. augusti 2010. a määruse nr 38 „Nõuded tuleohutuse tegemise koolitusele ja tuleohutustunnistusele“ muudatustena. Selle kohaselt väljastatakse koolituse läbinutele tuleohutustunnistus, mis kehtib kolm aastat. Pärast tunnistuse kehtivusaja lõppu, tuleb läbida korduskoolitus, mille lõpus sooritatakse eksam, ja alles seejärel pikeneb tunnistuse kehtivus.

Eelnõu § 1 punktiga 15 tunnistatakse kehtetuks § 16 lõige 4, kuivõrd siinses lõikes sätestatud volitusnormi alusel ei ole rakendusakti kunagi kehtestatud ja eelnõu punktis 16 kavandatud muudatusega sätestatakse uus volitusnorm maastiku kontrollitud põletamise kohta.

Eelnõu § 1 punktiga 16 täiendatakse § 16 lõigetega 5 ja 6, mis reguleerivad maastiku kontrollitud põletamist. Eelnõu kohaselt võib maastikku kontrollitult aasta ringi põletada kaitseala valitseja nõusolekul kaitstavatel loodusobjektidel kaitse-eesmärgi saavutamiseks ning Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljal, et tagada väljaõppeks sobilikud maastikutingimused. Maastiku kontrollitud põletamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Selle korraga nähakse ette kontrollitud põletamise tegijale kohustus koostada juhend, mille järgi kontrollitud põletamine peab toimuma. Loodava korra kohaselt peab kontrollitud põletamiseks olema Keskkonnaameti nõusolek. Maastiku kontrollitud põletamise tegijad peavad iga kord koostöös Päästeametiga koostama maastiku kontrollitud põletamise objekti ohutusplaani. Plaan tehakse iga kord eraldi, lähtudes konkreetsest objektist. Maastiku kontrollitud põletamisest tuleb Päästeametit vähemalt viis tööpäeva ette teavitada.

Muudatuse tingis vajadus sätestada teatud juhtudel maastiku kontrollitud põletamise võimalus. Eestis on mitu looduskaitsealast olulist elupaika, mille olemasolu ja püsimine on seotud maastikupõlengute toimumisega. Sellised elupaigad on eelkõige nõmmed ja põlendikud kuivades ja parasniisketes männimetsades. Nende elupaikade olemasolu ja seisund sõltub otseselt maastikupõlengute esinemisest. Kuna need alad on ajalooliselt olnud polügoonid, millel aeg-ajalt aset leidnud põlemise tõttu kasvab eriline taimekooslus, on vaja neid alasid mingi aja tagant uuesti põletada, et hoida ära taimekoosluse häving. Sellised elupaigad on Eestis ohustatud ja kadumas, kuna metsatulekahjude ennetamine ja kustutamine on olnud aastaid väga tulemuslik ning vähesed põlengualad väljaspool kaitsealasid on kiiresti metsastatud või sanitaarraietega korrastatud. Ainsad suured nõmmed on Eestis säilinud Põhja-Kõrvemaal ja Läänemaa Suursoo maastikukaitsealal. Esimene neist on säilinud, kuna ala kasutati nõukogude ajal sõjaväepolügoonina, mistõttu esines seal õppuste tõttu pidevalt maastikupõlenguid. Läänemaa Suursoo maastikukaitsealal suurenes nõmmekooslus koos metsapõlendikuga pärast 2008. aastal juhtunud maastikupõlengut. Seega on ainus võimalus taolisi elupaiku ja nendega seotud elustikku säilitada maastiku kontrollitud põletamisega. Kontrollitud põletamine vähendab neil aladel ka maastikupõlengu ohtu, sest üldjuhul on samad alad ka kõige tuleohtlikumad.

Teisalt on kehtiv kulupõletamise keeld suurendanud tuleohtu ka Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljadel, sest maapinda kattev kuiv taimeestik võib kergesti süttida. Näiteks süttis 2014. aasta maikuu Kaitseväe õppuste käigus maastikul asunud vana laudakompleks Valgemaal Helmes ja vana küün Võrumaal Urvaste vallas. Samuti sai 2009. aasta suurim metsatulekahju Harjumaal Kuusalu vallas alguse just Kaitseväe õppusest. Seega on tekkinud

vajadus teha kontrollitud maastikupõletamist ka Kaitseväe ja Kaitsemiidu harjutusväljadel, millele on viidatud ka Kaitseministeeriumi tellimusel koostatud analüüsis ja juhendis⁷.

Maastiku kontrollitud põletamist kasutatakse kaitsealade üldtunnustatud majandamisvõttena ka Rootsisis, Soomes ja Norras. Eriti laialdaselt on see kasutusel Soomes, kus igal aastal korraldatakse maastiku kontrollitud põlenguid sadadel hektaritel ja sõltuvalt maastiku iseloomust võib üksikute tööalade pindala ulatuda mõnest hektarist kümnete hektariteni. Soomlased alustasid kontrollitud põletamisega looduskaitsealadel eesmärkidel juba 1989. aastal ja praeguseks on Soomes määratud 52 kaitseala, kus süsteemselt kasutatakse kontrollitud põletamist looduskaitsealadel eesmärkidel. Põhjanaanabrite pikk kogemus võimaldab meil soomlaste meetodi turvaliselt üle kanda Eesti oludele. Soomlased on avaldanud mitu meetodilist kirjutist kontrollitud põletamiste korraldamisest nii soome kui ka inglise keeles⁸.

Harjutusväljade kontrollitud põletamisel on võetud eeskujulätlastelt, kes edukalt on seda kasutanud Aidaži harjutusvälja ohutustamisel.

Eelnõuga ei muudeta riikliku järelevalve tegijate volitusi: endiselt jääb Kaitseministeerium tegema järelevalvet Kaitseväe ja Kaitsemiidu harjutusväljade ning Keskkonnainspeksioon metsa- ja muu taimestikuga kaetud alade tuleohutusnõuete alal. Samuti tasub tähele panna, et kontrollitud põletamist ei hakata tegema igal aastal, vaid ilmselt kord kümne aasta jooksul metsa- ja muu taimestikuga kaetud aladel ja kord kolme kuni viie aasta jooksul harjutusväljadel.

Eelnõu § 1 punktiga 17 muudetakse § 19 lõike 6 esimese ja teise lause sõnastust nii, et jäetakse välja kohustus koostada põlevmaterjali paigutamiseks plaan laohoones. Kohustus jääb hõlmama vaid laoplatsi. Muudatusega kaotatakse topeltdokumentide koostamise kohustus, sest laohoonele koostatakse materjalide ladustamise kava juba hoone tuleohutusala dokumentatsiooniga ning põlevmaterjali paigutamise plaan on selle kava osa.

Eelnõu § 1 punktiga 18 muudetakse seaduse 2. peatüki 2. jao 8. jaotise pealkiri. Kui kehtiva seaduse kohaselt reguleerib 8. jaotis tuletõrje veevarustuse nõudeid, siis eelnõu kohaselt reguleerib 8. jaotis edaspidi tuletõrje veevõtukohta nõudeid. Tuletõrje veevarustus on üldmõiste, mis on kasutusel eriala standardites ja kätkeb endas nii ehitisesisest kui -välist veevarustust. Ehitisesisese veevarustuse nõuded on kehtestatud määruses nr 17 (volitusnormiga EHS-is), seega on asjakohane sätestada tuletõrje veevõtukohta, kui osa ehitisevälisest veevarustusest, nõuded TuOS-is.

Eelnõu § 1 punktiga 19 sätestatakse tuletõrje veevõtukohta mõiste ja tuletõrje veevõtukohtade esitatavad nõuded. Tuletõrje veevõtukoht on aastaringelt kasutatav rajatis, mille kaudu saab võtta vett pääste- ja demineerimistödeks. See tähendab sisuliselt torustikku veetrassil, -mahutis või looduslikus veekogus, mille külge saab ühendada päästetehnika, et sealt vett saada. Kuna demineerimistödeks võib samuti vaja olla vett, on asjakohane välja tuua ka see võimekus. Samas olemuslikult veevõtmise tehnika demineerimistödeks ja päästetöödeks ei erine, st igasugusest nõuetele vastavast tuletõrje veevõtukohtast saab vett võtta nii pääste- kui demineerimistödeks.

Samuti sätestatakse tuletõrje veevõtukohta nõuded, mis peavad tagama selle pideva kasutamise. Tuletõrje veevõtukohtadele peab olema tagatud aastaringne juurdepääs ja kasutamise valmidus.

⁷ Kaitseministeeriumi tellimusel valminud „Kontrollitud põletamise juhend Kaitseväe harjutusväljadele“. AS Maves, detsember 2016 (töö nr 16074).

⁸ Arvutivõrgus kättesaadav aadressil <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Bsarja/b157.pdf> (13.09.2018)

See tähendab, et veevõtukoht peab olema ligipääsetav päästetehnikaga, tee sinna peab kulgema takistusteta ning tagatud peab olema kindel ja piisava suurusega plats, kus päästeauto saaks vee võtmise ajal olla. Tiheasustusega alal peab tuletõrje veevõtukohtade juures olema takistatud muude autode parkimine, et see omakorda ei seaks lisatakistusi päästetehnikale. Muu hulgas peab see nõue olema täidetud ka talvel või porisel ajal. Kasutamise valmidus tähendab seda, et vee võtmiseks vajalik torustik peab olema ummistusteta ja mehaaniliste vigastusteta. Vastasel juhul ei pruugi päästeauto veevõtukohtast vett kätte saada.

Tuletõrje veevõtukohtast kättesaadav vajalik veekogus või vooluhulk loetakse piisavaks, kui see vastab asjakohases standardis toodud nõuetele. Asjakohaseks standardiks peetakse siinkohal peamiselt standardit EVS 812-6:2012+A1+A2 „Ehitiste tuleohutus. Osa 6: Tuletõrje veevarustus“, kuid sõltuvad ehitisest, võib selleks olla ka standard EVS 812-4:2018 „Ehitiste tuleohutus. Osa 4: Tööstus- ja laohoonete ning garaažide tuleohutus“ või EVS 812-5:2014 „Ehitiste tuleohutus. Osa 5: Kütuseterminalide ja tanklate tuleohutus“ või mõni muu standard või tehniline spetsifikatsioon. Veekogus või vooluhulk sõltub objektist (objektidest), mille kaitseks veevõtukoht on rajatud ning vajalikud parameetrid on toodud eelpool nimetatud standardites.

Tulekahju võib mõjutada oma olemuselt ka põleva objekti lähedal asuvaid muid ehitisi, mistõttu võib osutada vajalikuks kasutada erinevaid veevõtukohti. Seetõttu on sätestatud nõue, et tuletõrje veevõtukohtast võib vett võtta ilma valdaja loata pääste- ja demineerimistöde tegemiseks ning avaliku korra tagamiseks. Sisuliselt on see nõue sarnane veeseaduse § 19 lõikes 2 sätestatuga: veekogu omanik ei tohi keelata vee võtmist tule tõrjumiseks. Veeseaduse reguleerimisalas on aga ainult looduslikud veekogud, kust teatud tingimustel on päästetehnikaga samuti võimalik vett võtta. Eelnõuga loodav TuOS-i regulatsioon tähendab aga seda, et sõltumata sellest, kes on tuletõrje veevõtukohta omanik või valdaja või millise objekti kaitseks see veevõtukoht esmajärjekorras on rajatud, on lubatud sealt vett ilma loata pääste- ja demineerimistöde tegemiseks ning avaliku korra tagamiseks võtta. Sisuliselt tähendab see seda, et tuletõrje veevõtukohtast võib valdaja loata vett võtta mitte ainult tule tõrjumiseks, vaid näiteks ka politseilt saadud ülesannete täitmiseks või demineerimistöödeks.

Kehtiva TuOS-i § 23 lõige 2 sätestab, et ehitisel peab olema tulekahju kustutamiseks vajalik veevarustus. Kuigi termin „veevarustus“ on eelnõuga TuOS-st välja jäetud, tuleb tuletõrje vee olemasolu ja kättesaadavuse kohustus siiski seada. Eelnõus on toodud nõue, mille kohaselt peab hoonel, rajatisel ja ladustamisplatsil olema tuletõrjeveevõtukoht. Eeldatakse, et tuletõrje veevõtukoht vastab nõuetele, kui see on rajatud vastavalt asjakohasele standardile. Ehkki EHS-i kohaselt on ehitis nii hoone kui rajatis, pidasid eelnõu koostajad siinkohal selguse huvides vajalikuks mitte kasutada üldmõistet „ehitis“. Näiteks on tavainimesel raske mõista, et tegelikult on ka kütusemahuti (terminal) EHS-i kohaselt ehitis, sest tavakeeles kasutatakse pigem sõna „rajatis“. See ettepanek tuli valdkonna spetsialistidelt ja peaks muutma sättes esitatud nõude selle adressaadile selgemaks. Samal eesmärgil on eraldi esile toodud ka termin „laoplat“.

Tuletõrje veevõtukohta hooldamise peab tagama tuletõrje veevõtukohta valdaja. Hooldamise sisu ja vajalikud nõuded avatakse täpsemalt rakendusaktis. Eelnõu koostajad saavad aru, et teatud juhtudel võib sellise nõude täitmine veevõtukohta valdajale olla kas raskendatud või siis iseseisvalt hoopis võimatu, näiteks kui juurdepääsu tee tuletõrje veevõtukohtale ei asu veevõtukohta valdaja maal, vaid on kellegi teise omandis. Seetõttu oli kaalumisel ka alternatiivne sõnastus, kus hooldusnõuete täitmiseks oleks tuletõrje veevõtukohta valdaja pidanud tegema koostööd KOV-iga. Sisult oleks see tähendanud seda, et olukorras, kus

veevõtukohta valdajal pole iseseisvalt võimalik hooldusnõudeid täita, teeb seda tema eest KOV. Arutades seda probleemi aga eri huvigruppidega, leidsime, et sellise põhimõtte sätestamine seaduses tooks kaasa liiga palju rakenduslikke küsimusi. Samas, see et koostööpõhimõte pole õigusaktis esile toodud, ei välista sellise koostöö tegemist. Seega loodavad eelnõu koostajad, et KOV-id on siiski vajaduse korral nõus koostööd tegema, et tuletõrjeveevõtukohtade juurdepääsud ja kasutatavus oleksid tagatud. Selguse mõttes muudetakse antud teemaga seonduvalt ka Vabariigi Valitsuse 17. detsembri 2015. a määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 punkti 10 (esitatud rakendusakti kavandis).

Viimane säte muudetavas paragrahvis sisaldab volitusnormi, mille kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister tuletõrje veevõtukohta projekteerimise, ehitamise, katsetamise, hooldamise, korrashoiu ja tähistamise nõuded ning vahetatava teabe ja teabevahetuse korra. Rakendusakti kavand on lisatud eelnõule.

Eelnõu § 1 punktiga 20 tunnistatakse §-d 25 ja 26 kehtetuks, sest sealsed nõuded tõstetakse eelnõu punkti 19 kohaselt üle teise paragrahvi.

Eelnõu § 1 punktiga 21 täiendatakse § 30 lõiget 1 punktiga 1¹. Muudatuse kohaselt lisandub tuleohutuspaigaldiste loetellu autonoomne vingundur.

Tuleohutuspaigaldiseks nimetatakse seadet ja tehnosüsteemi, mis on mõeldud tulekahju avastamiseks, tule ja suitsu leviku takistamiseks ning ohutuks evakuatsiooniks ja päästetööks⁹. Kuna eelnõu punkti 24 kohaselt peab elamu või korteri valdaja tahkeküttl küttesüsteemi olemasolul elamu või korteri varustama lisaks autonoomsele tulekahjusignalisatsioonandurile ka autonoomse vingunduriga, siis tuleb autonoomne vingundur samuti lisada tuleohutuspaigaldiste loetellu.

Eelnõu § 1 punktiga 22 tunnistatakse kehtetuks § 30 lõike 1 punktis 2 nimetatud autonoomse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi mõiste, kuna sellist süsteemi enam pole. Määruse nr 17 kohaselt tuleb ehitised varustada kas autonoomse tulekahjusignalisatsioonanduriga või automaatse tulekahjusignalisatsioonisüsteemiga.

Eelnõu § 1 punktiga 23 muudetakse § 30 lõike 1 punktis 5 olev mõiste „turvalgustus“ terminiga „evakuatsioonivalgustus“. Muudatus on selguse mõttes vajalik, kuna tuleohutuse valdkonna õigusruumis ei kasutata enam terminit „turvalgustus“. Nii määruses nr 17 kui ka asjakohastes standardites kasutatakse terminit „evakuatsioonivalgustus“.

Eelnõu § 1 punktiga 24 täiendatakse § 32 lõikega 3¹, mille kohaselt peab tahkeküttl küttesüsteemi olemasolul varustama elamu või korteri omanik elamu või korteri peale autonoomse tulekahjusignalisatsioonanduri veel vähemalt ühe autonoomse vingugaasianduriga. Kohustus, et see andur ka pidevalt töötaks, tuleb TuOS-i § 31 punktist 1.

Eestis võib Päästeameti hinnangul olla u 200 000 tahkeküttl küttesüsteemiga hoonet. 2017. aastal hukkus Eestis 37 tulekahjus 38 inimest ja juhtus 92 hoonetulekahju, mis said alguse veast küttesüsteemis (pliidist, kaminast või ahjust, kus põlemisel eraldub ka vingugaas). Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi (edaspidi *EKEI*) statistika põhjal on pea 95% juhul tulekahjus hukkunute surma põhjus vingumürgitus. Vingugaas ehk süsinikoksiid (CO) on värvitu, lõhnatu

⁹ Tuleohutuse seaduse käsiraamat. Sisekaitseakadeemia. Tallinn, 2013, lk 105.

ja maitsetu mürgine gaas, mis levib nii, et inimene seda ei taju. Vingumürgistuse esimesed tunnused on peavalu, peapööritus, väsimus või iiveldus¹⁰. Ärkvel olles ei pruugi inimene neid sümptomeid vingugaasiga seostada ja une pealt üldse mitte tajuda. Kuna inimene ei ole võimeline vingugaasi tajuma, on ohutuse tagamiseks ja elude päästmiseks vaja andurit, mis vingugaasi olemasolust märku annaks. Vingugaasiandur mõõdab nimelt vingugaasi taset õhus ja annab aegsasti märku, st edastab häiresignaali, kui vingugaasi tase õhus hakkab muutuma ohtlikuks. Kohustuslik suitsuandur annab märku põlengust, st andur reageerib põlemise alguses tekkivale suitsule. Suitsuandurist ei ole vingugaasi tuvastamisel mingit abi. Suitsuandur võib seega olla elupäästja, kui inimene suudab reageerida nii, et jõuab põlevast ruumist lahkuda enne, kui põlemisel hakkab tekkima vingugaas. Ent pea pooltel juhtudel on hukkunuga lõppenud tulekahjud aset leidnud öösel, mil inimesed magavad. Ebaõigel kütmisel tekkinud vingugaasile reageerib üksnes vingugaasiandur.

Probleemi tõsidusest on näiteid ka mujalt maailmast. Mõne aasta taguse info kohaselt on Belgias umbes 100 vingugaasisurma aastas (2000 haiglaravi vajanud mürgistusjuhtumit), Prantsusmaal 7, Saksamaal 5, Ühendkuningriigis 42 (lisaks u 300 õnnetusjuhtumit), USA-s 500 (kusjuures vingumürgitustega seotud juhtumite arv on 50 000 aastas, haiglasse toimetatakse u 15 000 inimest). Sellest johtuvalt on näiteks Suurbritannias, Kanadas või paljudes USA osariikides vingugaasianduri kasutamine hiljuti tehtud kohustuslikuks.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 3. juuli 2015. aasta määruse nr 87 „Küttegaasi kasutatavale gaasipaigaldisele, selle ehitamisele ja gaasiseadme paigaldamisele ning gaasiballooni ladustamisele ja gaasianuma täitmisele esitatavad nõuded“ § 45 lõike 11 kohaselt tuleb eluruum, kuhu on paigaldatud korstnaga ühendatud gaasiseade, varustada vingugaasianduriga¹¹. Kui tehniliste ja ehituslike abinõudega on vingugaasi teke ja ruumi sattumine välistatud, ei ole vingugaasianduri kasutamine kohustuslik. Seega on nõue eluruumi varustamiseks vingugaasianduriga Eestis osalt juba kehtestatud. Kuna nõue hõlmab aga üksnes neid eluruumi, kuhu on paigaldatud gaasiseade, ei taga praegu kehtiv lahendus ohutust elamutes ja korterites, kus kasutatakse tahkekütteil olevaid kütteseadmeid. Samas on väga oluline, et ka sellistes elamutes ja korterites oleks vingugaasiandur, sest vingugaas tekib ühtviisi nii tahkeküttele põlemisel kui ka gaasi põlemisel. Muude küttesüsteemide (maaküte, elektriküte vm) puhul jääb endiselt kohustus omada vaid suitsuandurit. Arvestades õnnetuste (tulekahjude) suurt arvu ja seda, et vingugaas on inimestele üliohulik, on vingumürgistuste vältimiseks vajalik ja sobiv abinõu vingugaasianduri kohustuslikkus. Selleks, et vingugaasiandur oma eesmärgi täidaks, peab elamu või korteri omanik tagama vingugaasianduri korrashoiu ja katkematu töö. Vingugaasiandur peab olema töökorras ja selle toimimist ei tohi takistada.

Kuna see muudatus puudutab suurt osa Eesti elanikke, nähakse eelnõuga ette kaheaastane üleminekuaeg, mille lõppemisel hakkab kehtima kohustus omada vingugaasiandurit.

Eelnõu § 1 punktiga 25 täiendatakse § 33 lõiget 1 punktiga 5, mille kohaselt on ka suitsueemalduse projekteerimine, ehitamine ja hooldamine tegevusala, mille kohta tuleb esitada majandustegevusteade. Suitsu eemaldamise seadmestik on tähtis tuleohutuspaigaldis, mis võimaldab puhkenud tulekahju korral suitsu hoonest välja juhtida. See paigaldis aitab suurel

¹⁰ Tartu piirkonnas võttis kiirabi 2010. aastal kasutusele kaasaskantavad vingugaasiandurid. Pärast seda kasvas selles piirkonnas hüppeliselt inimeste hulk, kellel diagnoositi vingumürgistus. Kui 2009. aastal diagnoosisid kiirabibrigaadid teeninduspiirkonnas 61 süsinikmonooksiidist tingitud mürgistust, siis aastal 2010 oli neid juhtumeid juba 164. Aasta hiljem 175, 2012. aastal 182 ning 2013. aastal 197.

¹¹ Kui vastav eelnõu kooskõlastamisel käis, avaldas MTÜ Eesti Gaasiliit arvamust, et tasuks kaaluda vingugaasianduri kohustuslikkust üleüldiselt, st ka näiteks ahjukütte puhul.

määral kaasa ohutule evakuatsioonile ja päästetööde paremale tegemisele. Ilma selle süsteemi õige toimimiseta on evakuatsioon hoones võimatu. Kuna tegemist on sedavõrd olulise tegevusalaga, peab sellel tegevusalal tegutsema pädev isik. Seetõttu peab suitsueemaldussüsteemidega tegelevatel ettevõtetel olema vastutav spetsialist, kellele on määratud pädevusnõuded asjakohases standardis.

Eelnõu § 1 punktiga 26 täiendatakse § 33 lõikega 3, mis sisult tähendab seda, et ilma vastutava spetsialisti kinnituseeta ei näita majandustegevuse register, et see isik on ettevõttega seotud. Praktikas on ilmnenud olukordi, kus ettevõtted näitavad nendega seotuks isikuid, kes sellest ise midagi ei tea. Kui paigaldisi ei hooldata või tehakse seda ebapädevalt, võib see aga ohustada hoonetes tuleohutuse taset. Sagedasti ilmnevad sellised olukorrad riigihangete menetluses, vahel ka siis, kui Päästeamet teeb pistelist kontrolli või neile laekunud kaebuste kaudu. Muudatusega välditakse edaspidi olukorda, kus isik on ilma tema teadmata seotud mõne ettevõttega. Tegemist on tehniliselt hõlpsasti lahendatava probleemiga, mille suhtes on majandustegevuse registri pidaja ehk Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium avaldanud valmisolekut muudatus kiiresti ellu viia.

Eelnõu § 1 punktiga 27 täiendatakse § 34 lõikega 3¹, mille kohaselt peab suitsueemalduse projekteerimise, ehitamise ja hooldamisega tegeleva ettevõtte vastutaval spetsialistil olema vajalik erialane ettevalmistus asjakohases standardis nimetatud pädevuste ulatuses, et tagada suitsueemaldussüsteemi õige ja kvaliteetne käitlemine. Asjatundmatu tegutsemine niivõrd olulise süsteemi juures võib kaasa tuua olukorra, kus tulekahju puhkedes süsteem ei käivitu ja seetõttu osutub evakuatsioon võimatuks. Asjakohaseks standardiks tuleb pidada standardit EVS 919:2013/A1:2014 „Suitsutõrje. Projekteerimine, seadmete paigaldus ja korrashoid“, kus on sõnastatud järgmised vajalikud pädevused:

„Suitsueemaldusprojekti koostamine eeldab vastavat projekteerimisoskust. Suitsutõrjesüsteemi projekti koostamisel on oluline roll arhitektil ning suitsutõrjesüsteemide projekteerijal (turvatehnik VI). Projektis osalevad eri osade projekteerijad:

- ventilatsioonisüsteemide projekteerija (ventilatsiooniinsener VII);*
- ATS-i projekteerija (turvatehnik VI);*
- tuleohutussüsteemide automaatika osa projekteerija (turvatehnik VI);*
- kustutussüsteemide projekteerija (turvatehnik VI);*
- elektrisüsteemide projekteerija (B pädevus).*

Suitsueemaldussüsteemi ehitajate pädevuseks on:

- suitsutõrjesüsteemide paigaldaja (turvatehnik V).*

Ehitajad, kes suitsueemalduse süsteemi ehitamisel osalevad, kuid kellel puudub õigus süsteemi vastavusdeklaratsiooni allkirjastamiseks:

- süsteemi mehaanilise osa ehitaja (ventilatsiooniinsener VI);*
- automaatse tulekahjusignalisatsiooni süsteemi paigaldaja (turvatehnik V);*
- süsteemi automaatika osa paigaldaja (turvatehnik V);*
- elektrisüsteemide ehitaja (B pädevus).“*

Eelnõu § 1 punktiga 28 muudetakse seaduse 2. peatüki 3. jao 2. jaotise pealkirja. Uue pealkirja kohaselt reguleeritakse selles jaotises automaatse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi ja tulekahjuteate edastamisega seonduvat. Kuivõrd eelnõuga muudetakse jaotise paragrahvide sisu, on pealkirja muutmine tingitud paragrahvides tehtud muudatustest. Jaotise pealkiri peab olema kooskõlas selle jaotise all olevate paragrahvide sisuga.

Eelnõu § 1 punktiga 29 muudetakse § 36 pealkirja. Pealkirja muutmine tuleneb paragrahvi sisu muutmistest.

Eelnõu § 1 punktiga 30 tunnistatakse § 36 lõiked 1 ja 3 kehtetuks. Antud muudatus on seotud eelnõu § 1 punktidega 31 ja 32.

Eelnõu § 1 punktidega 31 ja 32 muudetakse § 36 lõikeid 2 ja 6. Kõige suurem muudatus on seotud automaatsesse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi (edaspidi *ATS*) tulnud tulekahjuteate edastamisega (edaspidi *ATeS*). Siseministri 7. jaanuari 2013. a määruse nr 1 „Nõuded tulekahjusignalisatsioonisüsteemile ja ehitised, kus tuleb automaatse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi tulekahjuteade juhtida Häirekeskusesse“ kohaselt tuleb teatud parameetritele vastavatest majutushoonetest, ravi- ja hoolekandeesutustest, kogunemishoonetest, büroohoonetest ning tööstus- ja laohoonetest saabunud *ATS*-i teade edastada automaatselt (*ATeS*) Häirekeskusesse.

Päästeameti andmetel oli Eestis 2018. aasta augustikuu seisuga *ATeS*-iga ühendatud 1257 ehitist. Siseministri 13. juuni 2017. a määruse nr 26 „Hädaabiteadete menetlemise kord ja hädaabiteadete menetlemise toimimisele esitatavad nõuded“ kohaselt on Päästeametil kohustus reageerida igale väljakutsele, sh ka *ATeS*-i kaudu tulnud väljakutsele. Igale edastatud teatele reageerib päästemeeskond, kes sõidab sündmuskohale ja asub tegema päästetöid või teeb kindlaks valeväljakutse.

2017. aastal oli *ATeS*-i kaudu vahendatud tulekahjuteateid 4126, neist 28 olid tegeliku tulekahju kohta (vastavad arvud 2016. aastal olid: *ATeS*-i kaudu vahendatud tulekahjuteateid 4295, neist 46 tegeliku tulekahju kohta). Objektide lõikes jagunesid need nii: II kasutusviis (majutusasutused) – 4 tulekahju, III kasutusviis (haiglad, hooldekodud) – 9 tulekahju, IV kasutusviis (kogunemishooned, koolid) – 5 tulekahju (4 hoonet olid kaubanduskeskused ja 1 koolimaja), V kasutusviis (büroohooned) – 0 tulekahju, VI kasutusviis (tööstus- ja laohooned) – 10 tulekahju ja VII kasutusviis (garaažid) – 0 tulekahju. See teeb valehäirete osatähtsuseks koguni 93%. Valehäire võivad põhjustada järgmised asjaolud:

- süsteemi hooldusvead (süsteemi hooldamisest Häirekeskust enne ei teavitata),
- inimlikud eksimused (näiteks tolmurikka töö tegemine või vales kohas suitsetamine),
- tahtlik tegevus (*ATS*-i teadlik rakendamine valehäire korral).

Kõik *ATeS*-i kaudu saabunud valed tulekahjuteated põhjustavad Päästeametile väljasõitude koormuse, mis igal aastal hoiab päästemeeskondi valeväljakutsetel kinni 2419 tundi ehk 100 ööpäeva. *ATeS*-i omanikud ei panusta seega küllaldaselt süsteemi hooldamisse või koostöösse Päästeameti ja Häirekeskusega.

Pärast muudatust muutub *ATeS*-i objekti omanikele **vabatahtlikuks**. See tähendab, et uute (ehitatavale) hoonete osas seda enam ei nõuta. Objekti omanikud võivad otsustada, et jätkavad tulekahjuteate edastamisega, kuid neil on võimalus süsteem ka lahti ühendada. Kui soovitakse automaatset teatedastust, peab süsteem vastama TuOS-i ja selle rakendusaktis loetletud nõuetele. *ATS* jääb objektile, nii nagu määruses 17 on ette nähtud ehk siis tulekahju korral rakenduvad hoones häirekellad, mis omakorda võimaldab hoone kasutajatel evakueeruda. Häirekeskust teavitatakse objekti omaniku või kasutajate poolt ainult reaalse tulekahju korral. Eelnõu koostajad suhtlesid ka mõne objekti omanikuga, kellele hetkel selline kohustus kehtib ning tunnetuslikult võib öelda, et ligikaudu 1/3 neist on valmis jätkama *ATeS*-iga, sest nad loevad seda oluliseks hüveks, millesse nad on nõus ka panustama. Ülejäänud siis pigem

tahaksid sellest loobuda. Ja valdavalt soovitakse selle süsteemi olemasolu oma vara kaitseks, sest objekti kasutamisest tulenevalt viibib seal mingil hetkel kas vähe inimesi või ei viibi üldse.

Eelnõu §-dega 2 ja 3 muudetakse looduskaitseseadust ja metsaseadust. Looduskaitseseaduses ja metsaseaduses on muudatuste eesmärk välistada kahju tekkimine ja hüvitada see juhul, kui toimub maastiku kontrollitud põletamine. Looduskaitseseaduses tehakse muudatus seoses loodusobjektile kahju sissenõudmisega (§ 77 lõike 3 punkti 3 muudatus) ning metsaseaduses muudetakse keskkonnale tekitatud kahju ja selle hüvitamisega seotud sätteid (§ 67 lõike 2 punkti 5 ja § 67 lõike 5 muudatused).

Eelnõu §-s 4 sätestatakse seaduse jõustumissätted. Kohustus paigaldada vingandur hakkaks eelnõu kohaselt kehtima aastal 2022, seega on üleminekuaga kaks aastat. See ajavahemik on sama pikk, kui oli suitsuanduri kohustuse kehtestamise üleminekuaga. Kõik ülejäänud eelnõus esitatud muudatused hakkavad kehtima 1. jaanuaril 2020. aastal. Kuivõrd sihtrühmad, keda kavandatakse muudatused puudutavad, on TuOS-i muudatustest teadlikud ja olid eelnõu koostamisse kaasatud, on pärast 2019. aastal tehtavat aktiivset teavitusperioodi muudatuste kehtima hakkamiseks sobiv aeg 2020. aasta algus.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus võetakse kasutusele varem Eesti õiguses nimetamata terminid, nagu *tuleohutusteenus*, *tuleohutusülevaatus*, *tuleohutusaudit*, *kontrollitud põletamine*, *eksperdi hinnang*. Kuigi õigusaktides pole neid termineid varem kasutatud, ei ole nende sisu asjatundjatele uus, kuna osa neist on erialakeeles juba kasutusel. Terminite kasutuselevõtmine on läbi räägitud päästevaldkonna spetsialistide ja ekspertidega.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

5. Seaduse mõjud

I kavandatav muudatus – automaatsesse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi tulnud tulekahjuteate automaatse edastamise (ATeS) nõude kaotamine

Muudatuse kohaselt muutub ATeS-i objekti omanikele vabatahtlikuks. Iga hoone omanik saab otsustada, kas ta soovib ATeS-i tulekahjuteateid ka edaspidi edastada otse Häirekeskusesse või mitte. Kui soovitakse automaatset teatedastust, peab süsteem vastama TuOS-i ja selle rakendusaktis esitatud nõuetele.

Mõju riigiasutuse töökorraldusele

Mõju sihtrühm I

Päästeamet. Sihtrühma suurus on väike, arvestades kõigi riigiasutuste arvu.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Kui väheneb ATeS-i süsteemiga seotud objektide hulk, on ka valemäljakutseid vähem. Seega vähenevad päästemeeskondade väljasõidud, mida tehakse valemäljakutsete peale, ja päästemeeskonnad saavad oma tegevust senisest enam suunata ennetustööle. Mõju ulatus ja sagedus olenevad sellest, mil määral väheneb Päästeametile esitatud valemäljakutsete arv.

Eelduslikult on aga nii mõju ulatus kui ka sagedus väiksed. Negatiivse iseloomuga mõju ei ole. Kui muudatus vähendab valemiljakutsete arvu, on muudatusega kaasnev mõju Päästeametile positiivne. Kokkuvõttes on muudatuse mõju Päästeametile positiivne ja väheoluline.

Mõju sihtrühm II

Häirekeskus. Sihtrühma suurus on väike, arvestades kõigi riigiasutuste arvu.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Muudatuse kohaselt ei ole enam automaatsesse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi tulnud tulekahjuteate automaatne edastamine Häirekeskusesse kohustuslik. Kui ATeS-i süsteemiga seotud objektide hulk väheneb, väheneb selle võrra ka Häirekeskuse töökoormus. Mõju ulatus on väike, kuivõrd see muudatus ei too kaasa erilisi muutusi Häirekeskuse töös. Kuigi on keeruline ennustada, kui paljud ehitise omanikud ATeS-ist loobuvad, saab muudatuse mõju Häirekeskusele olla vaid positiivne. Kokkuvõttes on muudatuse mõju Häirekeskusele väheoluline.

Mõju majandusele

Mõju sihtrühm I

Turvafirmad ja sideettevõtjad. Sihtrühma suurus on väike, kuivõrd turvafirmasid, keda see muudatus puudutab, on kolm, ja sideettevõtjad samuti kaks-kolm.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Eestis on eelnõu koostamise ajal 1235 ATeS-i omanikku, kes maksavad selle süsteemi hooldamise ja paigaldamise eest aastas umbes 474 000 eurot. Süsteeme hooldab Eestis kolm ettevõtet, kes pakuvad peale ATeS-i hoolduse teenuse ka muid tuleohutusteenuseid. Kuivõrd võib eeldada, et enamik objekte jääb ATeS-ga ka edaspidi seotuks, jääb vajadus osutada hooldusteenust alles. Kui ATeS-ga seotud objektide arv aga väheneb, võib teenuse osutamise maht seda teenust osutavatel ettevõtetel selle võrra väheneda. Kuna praegu on keeruline ennustada, kui paljud ehitise omanikud otsustavad ATeS-i süsteemist loobuda, on raske öelda, millises ulatuses kavandatav muudatus ettevõtteid (sh sideettevõtteid) majanduslikult mõjutab. Eelduslikult on mõju ulatus väike kuni keskmine. Samuti tuleb märkida, et kuigi edaspidi võidakse hooldusteenust osutada väiksemas mahus, tegelevad samad ettevõtted ATeS-i projekteerimise, paigaldamise ja hooldusega edasi. Seega, kui ka ATeS-i hooldamine teenusena väheneb, jääb samadel objektidel kehtima ATeS-i hooldamise kohustus ja seda teenust osutavad ettevõtted edasi. Kokkuvõttes on muudatuse mõju sihtrühmale väheoluline. Sihtrühm on väike ja ka edaspidi pakuvad sellesse kuuluvad ettevõtjad tuleohutuse valdkonnas mitut olulist ja vajalikku teenust.

Mõju sihtrühm II

ATeS-i omanikud. Muudatus puudutab neid omanikke, kelle objektidel esineb suurem tulekahjuoht, viibib palju inimesi ja võib tekkida suur varaline kahju, s.o enam kui 100 kasutajaga majutusettevõtted, enam kui 50 kasutajaga ravi- ja hooldusasutused, enam kui 500 kasutajaga kogunemishooned, enam kui 8-korruselised büroohooned ja enam kui 4000 m² pindalaga tööstus- ja laohooned (sh suurõnnetuse ohuga ettevõtted).

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Kui objektil on ATeS, ei pea pärast kavandatavat muudatust enam ATeS-i häire korral teadet Häirekeskusesse edastama. Samas, kui omanikud soovivad, võivad nad jääda selle süsteemiga seotuks, st ATeS-i nõudest loobumine on vabatahtlik. ATeS-i kohustus jääb alles, samuti selle kohustus seda süsteemi hooldada. Muudatuse mõju ulatus ja sagedus on eelduslikult väikesed, kuivõrd ATeS-ist lahti ühendamine on ühekordne ja vabatahtlik. Ebasoovitava mõju risk on samuti väike, sest pelgalt see, kui kaotada tulekahjuteate automaatse edastamise kohustus, ei

vähenda ühelgi moel objektide tuleohutust. Endiselt jäävad kehtima kõik ehituslikud ja korralduslikud tuleohutusnõuded, mis hoiavad objektid iga päev tuleohututena. Samuti on tagatud tulekahju või selle ohu korral Häirekeskuse teavitamine – seda aga mitte automaatselt, vaid telefoni teel, kui süsteem on andnud tulekahjuteate ja see osutub kontrollimisel tõeks. Muudatuse mõju on kokkuvõttes väheoluline, sest sihtrühm on väike ja ilmselt ei muutu paljude ATeS-i omanike senises tegevuses midagi.

II. kavandatav muudatus – tuleohutusülevaatus kohustuse kehtestamine

Kavandatava muudatusega vabastatakse teatud kriteeriumidele vastavate tööstus- ja laohoonete, büroohoonete ja garaažide omanikud iga-aastasest enesekontrolli tuleohutuse aruande esitamisest ja see asendatakse tuleohutusülevaatus kohustusega. Tuleohutusülevaatus tehakse üks kord kolme aasta jooksul ja seda saab teha vaid isik, kellel on vähemalt tuleohutuse spetsialist 5 kutse. Kõik andmed tuleohutusülevaatus ja seal tuvastatu kohta esitatakse Päästeametile.

Mõju riigiasutuste töökorraldusele

Mõju sihtrühm

Päästeamet. Sihtrühma suurus on väike, arvestades kõigi riigiasutuste arvu.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Kuivõrd muudatuse tulemusena hakkavad tuleohutusettevõtted teatud hoonetes tegema tuleohutusülevaatusi ja nende kohta infot edastama Päästeametile, muutub ka Päästeameti töökorraldus seoses tööstusettevõtete, büroohoonete ja garaažide tuleohutuse kontrollimisega. Edaspidi saab Päästeamet tuleohutuse kohta infot tuleohutuse spetsialistidelt ja saab selle põhjal kavandada järelevalvetegevust. Objektidel tehtud tuleohutusülevaatus info töötlemise maht ei muutu märkimisväärselt, sest ka praegu töödeldakse nende objektide enesekontrolliaruannete infot. Kuna muudatuse tõttu on Päästeametile laekuva info kvaliteet tulevikus senisest parem, võib see tähendada koormuse vähenemist selles osas, mis puudutab tööstusettevõtete, büroohoonete ja garaažide tuleohutuse kontrollimist. Kuna peaaesjalikult on tegu digitaalse andmeedastusega, ei saa andmete töötlemine olla väga ajamahukas, kuid ilmselt võib vähemalt alguses eeldada Päästeameti töökoormuse mõningast muutust (nt infopäringud või koolitus vms). Oluline on, et seoses kavandatava muudatusega tuleb Päästeametil luua ka kvaliteedikontrollisüsteem, millega tagatakse kontroll tuleohutuse spetsialist tase 5 kutsetega isikute tegevuse üle. Erasektoris teenuse pakkujatest on Päästeametil hea ülevaade juba praegu ja nendega on ka hea kontakt. Uue asjana tuleks luua ülevaade tuleohutusspetsialistidest, kes töötavad iga päev objektidel, millel nad ka tuleohutusülevaatus teevad. Selliseid kontakte on vaja eelkõige info vahetamiseks ja vajaduse korral lisakoolituste info saatmiseks. Eeltoodu tõttu võib mõju avaldumise ulatust ja sagedust pidada keskmiseks.

Muudatuse tulemusena kaasnevad päästeameti töökorralduses küll muudatused, kuid nendega ei kaasne olulisi kohanemiskulusi. Mõju avaldumise sagedus on pigem regulaarne. Ebasoovitava mõju risk on väike. Kokkuvõttes on muudatuse mõju ametile pigem väheoluline ja positiivne, kuivõrd muudatuse tulemusena on Päästeametil olemas spetsialisti koostatud ülevaade hoonete tuleohutusest, mis omakorda suurendab tuleohutute objektide arvu Eestis.

Majanduslik mõju

Mõju sihtrühm I

Tuleohutusettevõtted. Sihtrühma suurus on keskmine, ligikaudu 120 aktiivselt tegutsevat ettevõtet (ehkki majandustegevuse registris on tuleohutusega seotud ettevõtteid rohkem, on Päästeameti hinnangul tuleohutusteenuseid potentsiaalselt pakkuvaid ettevõtteid ligikaudu 120).

Avaldub mõju ja mõju olulisus

Muudatusega täpsustub tuleohutusettevõtetes pakutavate teenuste loetelu, mille jõustumise järgselt saavad ettevõtjad pakkuda ka muid tuleohutusega seotud teenuseid, sh tuleohutusülevaatus. Eestis tegutsevatel tuleohutusettevõtjatel on olemas asjakohaste kutsetunnistustega isikud, mistõttu ei tohiks tuleohutusülevaatus kui teenuse osutamine laias plaanis ettevõtetele probleeme kaasa tuua. Ettevõtjad, kellel ei ole vajalike kutsetega isikuid, saavad sõlmida nendega töövõtulepingud või koolitada selleks oma ettevõtte töötajaid. Seega elavdab see muudatus laiemalt ka ettevõtlust.

Mõju ulatus on väike, kuivõrd ettevõtjad juba praegu näiteks enesekontrolli aruande koostamise käigus teevad objekti ülevaatus. Mõju avaldumise sagedus on keskmine. Objektidele määratud tuleohutusülevaatus tegemise intervall (kord kolme aasta jooksul) tagab ettevõtjatele töö korraldamise piisava paindlikkuse.

Ebasoovitava mõju risk on väike – kuigi suureneb info maht, mida tuleb edastada Päästeametile, tehakse seda pigem elektroonselt ja etteantud vormil, mistõttu ei saa see kaasa tuua kuigi suurt ajakulu. Kokkuvõttes on muudatuse mõju sihtrühmale küll oluline, aga positiivne. Muudatus elavdab majandustegevust, samuti suureneb tuleohutusega tegelevate isikute hulk ja sellega paraneb tuleohutusnõuete täitmise kvaliteet. Kui praegu saab enesekontrolli tuleohutuse aruannet koostada kes tahes, siis muudatuse kohaselt saab tuleohutusülevaatus teha vaid selleks vajalikku pädevusega isik – see aga omakorda tähendab, et tuleohutusülevaatused muutuvad sisukamateks ja tuleohutuse olukord objektidel paraneb. Samuti on positiivne see, et tuleohutuse valdkonnas suureneb asjakohase ettevalmistusega isikute arv.

Mõju sihtrühm II

Tööstusettevõtete, büroohonete ja garaažide omanikud. Sihtrühma suurus on keskmine, u 10 000 objekti.

Avaldub mõju ja mõju olulisus

Muudatusega kaotatakse tööstusettevõtete, büroohonete ja garaažide omanike kohustus edastada igal aastal tuleohutuse enesekontrolli aruanne. Selle asemel tuleb neil üks kord kolme aasta tagant korraldada oma objektil tuleohutusülevaatus. Tuleohutusülevaatus kui teenuse hinda on keeruline praegu öelda, aga arvestades seda, et juba praegu ostavad paljud ettevõtjad tuleohutuse enesekontrolli aruande koostamise igal aastal teenusena sisse ja see maksab keskmiselt u 300 eurot (sõltub suuresti objekti keerukusest), siis pigem ei lisandu muudatusega olulisi rahalisi kulutusi, vaid see 300 eurot tuleb tasuda mitte igal aastal, vaid kord kolme aasta jooksul. Pigem tekib muudatuse tulemusena sel juhul kokkuhoid. Tuleohutuse enesekontrolli tuleb siiski edaspidigi teha, kuid see on kõigi asutuste igapäevane ja tavapärane tegevus ka praegu. Pealegi nähakse ette võimalus, et tuleohutusülevaatus võib teha ka ettevõtte ise – selleks peab aga ettevõttes töötama isik, kellel on vähemalt tuleohutuse spetsialist tase 5 kutse. Eelduslikult on mõju ulatus tööstusettevõtete, büroohonete ja garaažide omanikele väike, kuivõrd sihtrühma käitumises olulisi muutusi ei toimu. Senise iga-aastase tuleohutusaruande asemel tuleb tagada iga kolme aasta tagant oma objekti tuleohutusülevaatus.

Mõju avaldumise sagedus on keskmine, kuivõrd määratud tegevuse intervalliks on kavandatud üks kord kolme aasta jooksul. Negatiivse iseloomuga mõjuks võib pidada, et harjumuspärase enesekontrolli tuleohutusaruande koostamise asemel tuleb teha tuleohutusülevaatus. Samas tõstab selline tegevus märkimisväärselt ettevõtte tuleohutuse taset – ülevaatus teeb asjakohase

pädevusega isik, kes on võimeline tuvastama puudusi ja pakkuma võimalusi nende kõrvaldamiseks. Kokkuvõttes võib muudatuse mõju sihtrühmale pidada oluliseks, kuna asjassepuutuvate omanike suhtes tehakse tuleohutust silmas pidades oluline muudatus. Kuna muudatuse tulemusena on riigis suurem hulk avalikuks kasutamiseks mõeldud tuleohutuid hooneid, on muudatusel positiivne mõju nii Eesti elanikele kui ka sihtrühmale.

III kavandatav muudatus – kehtestatakse kohustus paigaldada vingugaasiandur

Muudatuse kohaselt peab tahkekütteil küttesüsteemi omanik oma elukoha varustama vähemalt ühe vingugaasianduriga. Samas jääb kehtima kohustus omada autonoomselt tulekahjusignalisatsioonandurit (suitsuandurit), sest nende kahe anduri tööpõhimõtte on erinev. Inimese elu ja tervise kaitseks on tähtsad mõlemad.

Sotsiaalne mõju (mõju tervisele)

Mõju sihtrühm

Kodanikud. Sihtrühma saab pidada suureks, kuivõrd tahkekütteil küttesüsteemi omanikke on Eestis u 200 000.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Muudatus mõjutab otseselt inimeste elu ja tervist, tagades võimaluse tuvastada tulekahju ka sellises järgus, kus eraldub vaid vingugaas. Majandus- ja kommunikatsiooniministri 3. juuli 2015. a määruse nr 87 „Küttegaasi kasutavale gaasipaigaldisele, selle ehitamisele ja gaasiseadme paigaldamisele ning gaasiballooni ladustamisele ja gaasianuma täitmisele esitatavad nõuded“ (kus teatud tingimustel on juba sätestatud kohustus kasutada vingugaasiandurit) seletuskirjas tuuakse vingugaasianduri kasutamiskohustuse kehtestamisel võrdlus autonoomse suitsuanduri paigaldamise nõude sätestamisega: „enne nimetatud nõude kehtestamist (suitsuanduri kohustuslikkus) oli tulekahjude korral surmajuhtumeid u 200 inimest aastas ning pärast nimetatud nõude kehtestamist (10 aasta jooksul) on **hukkunute arv vähenenud u 50-ni**“. See võrdlus sobib näitlikustama ka kavandatava muudatuse võimalikku positiivset mõju. Ehkki gaasiseadmete olemasolu korral on vingugaasiandur osa tingimustel juba kohustuslik, on gaasiseadmed vaid üks vingugaasi võimalikke allikaid, kuivõrd vingugaas eraldub ka tahkeküttele kasutamisel. Eestis on gaasipõletusseadme, rikkis küttekolde poolt või hooletu kütmise tõttu põhjustatud vingumürgituse tõttu viimase 10 aasta jooksul hukkunud ligikaudu 20-30 inimest (neist neli hukkunud 2016. aastal, viis aastal 2017 ja kolm oktoobrikuu seisuga aastal 2018¹²). Rikkis küttekolde nimetatud juhtudel ei ole põhjustanud tulekahju vaid tegu on olnud nn kinnise põlemisega, sama mõistet kasutatakse ka hooletu kütmise puhul (nt siiber suletakse liiga vara). Tules on aga viimasel seitsmel aastal hukkunud 386 inimest, kelle kohta on EKEI pea kõigil kordadel tuvastanud surma põhjusena vingumürgituse.

Kavandatava muudatuse mõju ulatus on suur. Paigaldatud vingugaasiandur suurendab märkimisväärselt võimalust pääseda vingumürgitusest, mille võib põhjustada tulekahju algul tekkiv vingugaas. Samas peab silmas pidama, et vingugaas võib eralduda katkisest küttesüsteemist ka tulekahjuta, st kui ahi on katki, võib põlemisel eralduda vingugaasi sellises kontsentratsioonis, mis on inimese tervisele ohtlik.

Muudatus ei mõjuta kodanike tavapärasest käitumist, küll aga kaasneb vingugaasianduri kasutuselevõttuga suurem ohutus, mis omakorda viib tervema ühiskonnani. Sõltuvalt andurisse paigaldatud toiteallika tööajast, saab anduri tööhoidmiseks seda vahetada isegi üks kord kümne aasta jooksul.

¹² Andmed pärinevad EKEI-st.

Negatiivse iseloomuga mõju ei ole. Suureneb tuleohutuse tase ja kodanike ohutus. Muudatuse mõju on positiivne ja oluline, sest sihtrühma hulgas väheneb risk surra vingumürgitusse ja Eesti elanike kodude tuleohutus suureneb.

Majanduslik mõju (mõju leibkonnale)

Sihtrühm

Kodanikud. Sihtrühma saab pidada suureks, kuivõrd tahkekütel küttesüsteemi omanikke on Eestis u 200 000.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Vinguaandurite hinnad jäävad vahemikku 20–70 eurot. Hind sõltub otseselt seadme komponentide tööpõhimõttest. Kuna vingugaasiandur peab mõõtma gaasi, mis ei ole visuaalselt õhust eristatav, kasutatakse selle töös enamasti erinevaid keemilisi või füüsikalisi reaktsioone. Kõik elektrokeemilised sensorid töötavad samal põhimõttel, kuid erinevate materjalidega. Näiteks on odavamates seadmetes kemikaalidega kaetud padjakesed, mis vingugaasiga kokku puutudes värvi muudavad. Andur registreerib värvi muutuse ja alarm hakkab tööle. Paljud poes müüdavatest seadmetest kasutavad aga täpsemaid tehnoloogiaid ja näitavad väikeselt LCD-ekraanilt ka õhus olevat vingugaasi kontsentratsiooni. Seega saab igaüks otsustada, kas soetab odavama või kallima anduri. Vingugaasianduri hinda võib mõjutada ka selles kasutatavate komponentide tööaeg. Seega tasub alati peale vingugaasianduri tööpõhimõtte uurida ka sensorite tööaega. Odavamate vingugaasiandurite tööaeg võib jääda kolme kuni viie aasta piiresse, kallimad seevastu toimivad sama kaua kui akud (üldjuhul 10 aastat). Võimalik on soetada ka kaks ühes toode, milles on vingugaasi- kui ka suitsuandur. Sellise toote paigaldamisega on täidetud nii suitsuanduri kui ka vingugaasianduri paigaldamise kohustus. Leibkonnale kavandatakse kohustuse täitmine üleminekuajaga kaks aastat. See annab inimestele piisava aja, et soetada elupaika kohane andur.

Mõju ulatus on pigem väike, kuivõrd muudatus ei ole selline, millega kodanikel oleks raske kohaneda. Vingugaasianduri peavad soetama inimesed, kes kasutavad tahkekütel küttesüsteemi. Kuna vingugaasianduri paigaldamise vajalikkust on ka varem ametlikult soovitatud, võib eeldada, et paljud inimesed on sellise anduri juba soetanud. Rõhutame, et juba praegu kehtib kohustus paigaldada nii suitsu- kui ka vingugaasiandur elupaika, kus kasutatakse gaasikütteseadet.

Mõju avaldumise sagedus on samuti väike. Anduri toiteallika tööiga võib olla kuni kümme aastat, mis teeb anduri hooldamise intervalli piisavalt paindlikuks. Anduri ostmisega kaasneb küll väljaminek, kuid arvestades üleminekuajaga ja anduri olulisust inimese elule ja tervisele, on negatiivse iseloomuga mõju vähene või pole seda üldse. Kokkuvõttes on muudatuse majanduslik mõju sihtrühmale ebaoluline, sest sihtrühma kulutused on hajutatud mitmele aastale. Ohutuse senisest suuremal tasemel on inimeste elule ja tervisele aga positiivne mõju.

Majanduslik mõju (ettevõtluskeskkond ja ettevõtete tegevus)

Sihtrühm

Ettevõtted, kes müüvad vingugaasiandureid.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Kuivõrd vingugaasiandur muudetakse tahkekütel küttesüsteemi olemasolu korral kohustuslikuks, suureneb selle tõttu ilmselt ka vingugaasiandurite läbimüük ja seeläbi edendatakse majandust. Samas ei saa sellel muudatusel märkimisväärset mõju majandusele

siiski olla, arvestades, et vingugaasianduri soetamiseks antakse aega kaks aastat. Eeltoodu tõttu on majanduslik mõju ebaoluline, aga ettevõtetele positiivne.

IV. kavandatav muudatus – KOV-d võivad väljastada ehitus- ja kasutuslube neile üksikelamutele, suvilatele ja aiamaajadele, mille tuleohutusnõuded on täidetud, Päästeameti kooskõlastuseta

Mõju kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele

Mõju sihtrühm

Kohalikud omavalitsused, sihtrühma suurus on keskmine.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Muudatuse kohaselt võib KOV-i üksus ehitus- ja kasutuslube väljastada Päästeameti kooskõlastuseta, kui tegemist on üksikelamu, suvila või aiamaajaga, mille suhtes on tuleohutusnõuded täidetud. Seega saavad KOV-i üksuste ehitusspetsialistid hakata neile esitatud info põhjal hindama ühe korteriga elamute ehitusprojektide tuleohutuse osa. Üksikelamud, suvilad ja aiamaajad on lihtsamad ehitised, mille vastavust tuleohutusnõuetele ei ole keeruline hinnata. Sisu mõistes kontrollitakse seda, kas hoonele määratud tuleohuklassi ja hoonetevahelise kuja kohaselt on valitud õiged materjalid ja kuidas on lahendatud hoone küttesüsteem. Samuti tuleb hinnata tuletõrjeveree kättesaadavust ja päästetehnika juurdepääsu hoonele. Kasutusloamenetluses saab KOV küttesüsteemi ohutuses veenduda, kui kontrollib küttesüsteemide registris sissekannet.

Tuleohutusnõuete täitmise kontrollimiseks koostab Päästeamet selle kohta juhendi ja teeb asjakohased koolitused. Päästeamet on seega oma teadmiste ja juhistega abiks ning pakub vajaduse korral nõu. Samuti jääb KOV-i üksusele alati võimalus esitada selleks, et tõendada tuleohutusnõuete täitmist, ehitus- või kasutusloa taotlejale nõue teha ka tuleohutusaudit. Hoone kasutusloa väljastamise menetluse käigus saab KOV nõuda, et koostataks küttesüsteemi eksperdihinnang (seos kavandatava muudatusega, mis puudutab küttesüsteemi eksperdihinnangu koostamise võimaldamist) või tehtaks kogu hoone tuleohutuse auditit. Muudatusettepaneku tegijad näevad pigem ette, et kogu hoone tuleohutuse audit tehakse ikkagi vaid äärmise vajaduse korral. Eeltoodu kohaselt võib mõju ulatust pidada keskmiseks. Kuivõrd juba praegu on KOV-des ehitusspetsialistid, kes on asjatundlikud hindama hoonete ehitusprojekte ja nende järgi valminud hoonete ohutust, sh projektide ja hoonete eriosasid, ei tohiks Päästeameti koostatavate juhendite toel olla ohutuse hindamine KOV-i üksusel keeruline ja tuua kaasa kohanemiraskusi. Samas tuleb meeles pidada, et kõnealune säte annab KOV-i üksusele **võimaluse** iseseisvalt luba väljastada. Kui KOV-i üksus siiski soovib esitada ehitus- või kasutusloa kooskõlastamiseks Päästeametile, teeb Päästeamet seda ka edaspidi.

Mõju avaldumise sagedus on eelduslikult keskmine ja oleneb sellest, kui palju soovitakse hooneid ehitada ja kui palju kooskõlastamismenetlusi otsustavad KOV-d tulevikus teha. Rõhutame, et kuna muudatuse rakendamine on võimalus, mitte kohustus, ei saa muudatuse mõju hinnata ülemäära suureks. Kui palju kohalikke omavalitsusi seda võimalust kasutama hakkab, on praegu keeruline ennustada (vaata ka eelnõu § 1 punkti 5 selgitust eespool).

Ebasoovitava mõju risk on väike. KOV-id saavad vajaliku abi ja juhised Päästeametilt. Pealegi jääb neile võimalus (keerukamad juhtumid vms) kaasata Päästeameti või erasektori spetsialistid. Kui KOV otsustab eelnõuga antud võimalust kasutada, võib muudatuse mõju pidada oluliseks, sest ilmselt muutub sel juhul mingil määral töökorraldus ja suureneb ka KOV-i otsustusõigus kohaliku elu plaanisel.

Hinnanguliselt läheb Päästeametil ühe ehitusvaldkonnaga seotud menetluse tööjõukuludeks praegu ligikaudu 40 eurot¹³. I kasutusviisi hoone (eluhuone) ehitusloa menetlemiseks kulub aega keskmiselt 1 tund ja kasutusloa menetlemiseks keskmiselt 2 tundi. Seega kulub ühe eluhuone ehitus- ja kasutusloa menetlemiseks Päästeametil ligikaudu 3 tundi. Märgime, et üle Eesti kulub Päästeameti inspektoritel 40% tööajast I kasutusviisiga hoonete ehitus- või kasutusloa menetlemiseks ja Põhja-Eestis on selliste lubade menetlemise osatähtsus koguni 50%. Hinnanguliselt võib seega öelda, et ajakulu, mis lisandub KOV-dele, võiks jääda samasse suurusjärku, tööjõukulu ei oska eelnõu koostajad ennustada. KOV-des töötab praegu rohkem ehitusspetsialiste kui Päästeametis ehituskontrolliga tegelevaid ametnikke: Päästeametis 25 inimest, kuid KOV-des vähemalt 79 (kui eeldada, et igas KOV-s on vähemalt üks ehitusvaldkonna spetsialist) ning KOV-de territooriumid on ka väiksemad, sest Päästeameti ühe inspektori tegevus hõlmab mitme KOV-i piire.

Majanduslik mõju (ettevõtluskeskkond ja ettevõtete tegevus)

Mõju sihtrühm I

Tuleohutusettevõtjad, pottsepad ja korstnapühkijad.

Avaldub mõju ja mõju olulisus

Asjakohaste kutsetega tuleohutusspetsialistid ja -eksperdid ning muud asjatundjad hakkavad oma teadmistega eelduslikult senisest enam olema partnerid KOV-dele, projekteerijatele, ehitajatele ja kodanikele. Näiteks võib ehitusloa menetluse käigus osutada vajalikuks teha ehitusprojekti tuleohutuse osa audit või kasutusloa menetluse käigus kontrollida küttesüsteemi vastavust nõuetele (päästeinfosüsteemist või eksperdihinnangu). Kuivõrd juba praegu on olemas piisav hulk tuleohutusettevõtjaid, kes on võimelised pakkuma tuleohutuskoolitusi ja -ülevaatusi ning koostama küttesüsteemide kohta eksperdihinnanguid, siis ilmselt ei too kavandatav muudatus sihtrühmale kaasa olulist mõju. Mõju avaldumise sagedus sõltub sellest, kui palju soovitakse hooneid ehitada ja kui palju ettevõtete abi soovitakse. Ebasoovitava mõju risk on väike.

Muudatuse mõju on väheoluline, sest sihtrühm on väike ja muudatus pigem elavdab majandustegevust, kui projekteerimisel või ehitamisel tekib vajadus pöörduda asjatundjate poole. Kuivõrd ohutute küttesüsteemide ning asjatundlikult koostatud ehitusprojektide ja ehitatud hoonete hulk suureneb, on sellel omakorda positiivne mõju Eesti elanikele.

Sotsiaalne mõju ja mõju leibkondade toimetulekule

Mõju sihtrühm

Kodanikud.

Avaldub mõju ja mõju olulisus

Pärast muudatust võib kaduda ära kodaniku suhtlus Päästeametiga, kui KOV-l on piisavalt tõendeid tuleohutusnõuete täitmises, et väljastada hoonele ehitus- ja kasutusloa. Samas jääb siiski alati võimalus, et eelnõus esitatud objektide puhul jääb Päästeamet kas projekti või objekti kooskõlastaja, see sõltub siis KOV-i otsustest, objekti keerukusest, kavandatavatest muudatustest jms. Eluaseme ehituskulud võivad muudatuse tulemusena suurened, kui KOV peab vajalikuks, et projektile tehtaks tuleohutuse audit või küttesüsteemi kohta antaks

¹³ Päästeamet menetles 2017. aastal u 16 000 ehitusvaldkonnaga seotud menetlust, mille peale kulus tööjõuks 609 000 eurot. Kahjuks on toodud menetluse hinnas koos nii detailplaneeringute, ehitusprojektide ja kasutuslubade menetlused, sealhulgas kooskõlastused ja mittekooskõlastused – tehniliselt pole võimalik neid selles arvutuses eristada.

eksperdi hinnang. Samas ei muutu kodaniku enda tegevus nii, et sellega kaasneks märkimisväärne rahakulu. Ehitusprojekti peavad juba praegu koostama asjatundjad, muudatus ei too kaasa projekti hinnatõusu näiteks põhjusel, et seda ei pea kooskõlastama Päästeametiga. Kasutusloa taotlemisel tuleb tõendada, et paigaldatud küttesüsteem on ohutu. Selles saab KOV veenduda, kui kontrollib sissekannet päästeinfosüsteemis või palub eksperdi hinnangu koostamist, aga see nõue kehtib juba ka praegu ning praegugi rakendab Päästeamet eksperdi hinnangu soovimist, kui on põhjendatud kahtlus, et küttesüsteem ei vasta nõuetele. Kavandatav muudatus pigem soodustab kodaniku suhtlemist vaid ühe asutusega (KOV), mis omakorda on positiivne kogu menetluse käigule ja muudab ka ehitus- ja kasutuslubade väljastamise kodanikule kiiremaks ja selgemaks.

Lähtudes eeltoodust on sotsiaalse mõju ulatus kodanikule pigem keskmine, kuivõrd muudatused mõjutavad sihtrühma käitumist, kuid nendega ei kaasne kohanemiskulusi. Ebasoovitava mõju risk on väike. Piisavate juhendite alusel töötades saavad KOV-id kiiresti ja tulemuslikult menetleda kodanike taotlusi. Muudatuse mõju on kokkuvõttes väheoluline, sest sihtrühm piirneb ehitus- ja kasutusloa taotlejatega. Lihtsamate objektide (aiamajad, suvilad jm) ehitus- ja kasutuslubade menetlemisaeg lüheneb, mis omakorda tähendab positiivset suunda kodanikele lubade väljastamisel.

Mõju ulatus leibkonna toimetulekule on samuti pigem väike, sest vaid juhul, kui KOV peab vajalikuks projekti tuleohutuse auditi või küttesüsteemi eksperdi hinnangu koostamist, tuleb kodanikul teha väljaminek (asjaolu, millega tuleb kodanikel juba praegu arvestada). Eelnõuga jäetakse KOV-le võimalus jätkata olemasoleva olukorraga, see tähendab Päästeameti kooskõlastust ehitus- ja kasutuslubade väljastamisel, mis sisult ei muuda kodaniku jaoks midagi.

V kavandatav muudatus – nõuded tuletõrje veevõtukohtadele

Mõju kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele

Mõju sihtrühm

KOV-d, sihtrühma suurus on keskmine.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Muudatuse kohaselt hakkaks KOV tagama veevõtukohtade olemasolu läbi planeerimismenetluse. Mitu KOV-i on veevõtukohtade küsimuse lahendanud juba üldplaneeringu koostamisel, kus nad on loetlenud olemasolevad veevõtukohtad ja märkinud, kas nad on töökorras või tuleb neid rekonstrueerida või uued rajada. See, kuidas konkreetses piirkonnas tuletõrje veevarustus tagatakse, on iga KOV-i enda otsustada.

Silmas tuleb pidada, et koostöös Päästeametiga saab koostada ülevaate olemasolevatest veevõtukohtadest või hinnata arenguvajadusi. See annab võimaluse kalduda kõrvale tuletõrje veevarustuse standardi nõuetest (näiteks piirkonnas on võimalik vähendada veevõtukohtade arvu) – tegevus, mis omakorda vähendab veevõtukohta rajamiseks tehtavaid kulusi. Põhiraskus veevõtukohtade rajamisel langeb ilmselt KOV-de lepingupartneritele (planeeringutest huvitatud isikutele), kes hakkavad ellu viima tuletõrje veevarustuse parendamiseks mõeldud tegevust. Mõju ulatus on eelduslikult seega väike või keskmine ning oleneb sellest, mis moel veevarustus tagatakse. Mõju avaldumise sagedus on samuti väike kuni keskmine, kuna see sõltub arendustest ja ehitustest. Samas on väga oluline rajada tuletõrje veevarustus, et oleks võimalik teha kustus töid (inimelude ja vara kaitsmiseks, päästmiseks). Seega on vajalik luua selgus juba planeeringute heakskiitmisel, kes peab tuletõrje veevõtukohtad

rajama. Arvestades eeltoodut ei saa võimalikku negatiivset mõju pidada olulisemaks ja kaalukamaks kavandatava muudatuse üldisest mõjust inimeste elu ja vara kaitsmiseks.

Mõju olulisust on kokkuvõttes keeruline hinnata, kuivõrd muudatus ei tohiks KOV-dele olla midagi täiesti uut, st suuri muudatusi töökorralduses ei tohiks esineda.

VI kavandatav muudatus – kontrollitud põletamine

Mõju looduskeskkonnale

Avaldub mõju ja mõju olulisus

Kavandatav muudatus vähendab kontrollimatuid maastikutulekahjusid, mille tulemusena paraneb looduskeskkond. Mõju avaldub Kaitsevæele ja Kaitseliidule ning RMK-le, sest nemad hakkavadki tegema kontrollitud põletamist. Kindlasti kaasatakse ka päästemeeskondi, eeldatavasti vabatahtlikke päästeseltse, kuid nende töökoormust mõjutab see tegevus väga vähe, sest vajadus kontrollitud põletamise järele oleks ilmselt kahes-kolmas kohas. Mõju avaldumise sagedus on väike – RMK hinnangul võib kontrollitud põletamist olla vaja teha üks kord seitsme-kaheksa aasta jooksul. Ebasoovitava mõju risk on väike, kuivõrd koostatud juhendid ja kinnitatud tegevuskava tagavad ohutu ja kontrollitud põletamise. Pärast muudatust väheneb kontrollimatute tulekahjude arv ka Kaitsevæe ja Kaitseliidu harjutusväljadel. See suurendab positiivselt looduskeskkonna arengut ja soosib ohutumaid õppusi. Mõju ulatus on väike, kuivõrd harjutusväljasid hooldatakse juba praegu ja muudatus ei eelda erilisi muutusi või kohanemiseks mõeldud tegevust. Mõju avaldumise sagedus on samuti väike – eeldatavalt üks kord kaheksa aasta jooksul. Negatiivse iseloomuga mõju ei ole. Kokkuvõttes on muudatuse mõju ebaoluline, aga looduskeskkonda silmas pidades positiivne.

VII kavandatav muudatus – küttesüsteemide seisukorrast ülevaate saamine

Mõju riigiasutuse töökorraldusele

Mõju sihtrühm

Päästeamet. Arvestades kõigi riigiasutuse arvu, on sihtrühma suurus väike.

Avaldus mõju ja mõju olulisus

Päästeametile hakkab päästeinfosüsteemi kaudu laekuma olulist infot nii pottseppadelt kui ka korstnapühkijatelt. Amet hakkaks päästeinfosüsteemis olevat infot analüüsima eelkõige ennetustegevuse kavandamiseks. Suureneb info korras küttesüsteemidega kodudest, kuhu Päästeamet ei pea enam nõustamisi plaanima. Nii saab Päästeamet vabaneva tööjõu suunata probleemsete juhtumite lahendamisse. Samas võib päästeinfosüsteemi teave olla oluline ka järelevalve menetluste algatamiseks. Mõju ulatus on kokkuvõttes väike. Kuigi muudatusega kaasneb märkimisväärne infohulk, mida amet peab hakkama analüüsima, aitab see info kokkuvõttes parendada ameti ennetustöö kvaliteeti ning kavandada paremini oma ennetustegevusi ja järelevalvetoiminguid. Mõju avaldumise sagedus on keskmine. Andmeid töödeldakse ette nähtud töökorra järgi ja samamoodi juba praegu toimuva andmetöötlemisega. Ebasoovitava mõju risk on väike, sest muudatusel on ameti töökorraldust silmas pidades kokkuvõttes pigem positiivne mõju. Muudatuse mõju on ametile väheoluline.

Majanduslik ja töökorralduslik mõju

Mõju sihtrühm

Korstnapühkijad ja pottsepad. Sihtrühma suurus on keskmine (korstnapühkijaid on 344 ja pottseppi 434¹⁴).

Avaldub mõju ja mõju olulisus

Muudatuse tulemusena hakkavad pottsepad ja korstnapühkijad oma tehtud töödest, sh korras küttesüsteemidest, esitama Päästeametile infot selleks loodud päästeinfosüsteemi IT-tehniliste võimaluste kaudu. Selline infovahetus tagab pottseppadele ja korstnapühkijatele ülevaate tehtud töödest, tegemata tööde intervallidest ja kohtadest, kus nende teenuseid võiks vaja minna. Seega saavad nad suurema ülevaate turu vajadusest. Mõju ulatus on kokkuvõttes aga väike. Juba praegu esitavad korstnapühkijad Päästeametile infot ohtlike küttesüsteemide kohta ja pottsepad väljastavad küttesüsteemi passe. Pärast muudatust sisestatakse see teave päästeinfosüsteemi. Mõju avaldumise sagedus on pigem keskmine, kuivõrd oleneb tööde tegemise hulgast. Ebasoovitava mõju risk on väike. Peetud arutelude käigus on nii pottsepad kui ka korstnapühkijad selle muudatusega nõus olnud ja probleeme pole täheldanud. Muudatuse mõju on kokkuvõttes väheoluline. Andmete edastamise maht ei muutu sel määral, et see oleks pottseppadele ja korstnapühkijatele koormav, samuti näeme ette nende majandustegevuse elavnemist ja tulude suurenemist.

6. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja KOV-i tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamine ei too riigile olulisi tegevusi ja lisakulutusi kaasa ei too. Päästeameti sisemine töökorraldus võib muutuda, kuivõrd osade tuleohutuse enesekontrolli aruannete asemel hakatakse tegelema tuleohutusülevaatuste aruannetega (menetluslikult küll ainult nendega, kus puudused on jäetud tähtjaks kõrvaldamata). Samuti, kui väheneb ATeS-i valemajakutsete arv, siis eelduslikult väheneb ka Päästeameti kulu väljakutsetele reageerimisel.

KOV-de ehitusspetsialistidel, kes soovivad hakata iseseisvalt üksikelamute, suvilate ja aiamajade tuleohutust hindama ja kellel ei ole selleks teadmisi, tuleb ilmselt kavandada asjakohastel koolitustel osalemine. Samas, kui neid koolitusi korraldab Päästeamet, tuleb kõne alla vaid ajakulu, kui aga tellitakse sama sisuga koolitus tuleohutusettevõtjalt, tuleb arvestada ka koolituskuludega. Kuivõrd igale ametnikule on ette nähtud teatav summa iseenda koolitamiseks, tuleb eelarvet selle järgi ka plaanida. Ent nagu eespool rõhutatud, ei kaasne seaduse muutmisega KOV-dele kohustus, vaid võimalus väljastada ehitus- ja kasutuslube Päästeameti kooskõlastuseta. Teine KOV-e puudutav aspekt on seotud tuletõrje veevõtukohtade plaanimisega. Kui KOV-d ka edaspidi osalevad aktiivses planeerimises, ei kaasne neile mingit kulu. Kui aga KOV pole siiani tuletõrje veevõtukohtade plaanimisega tõsisemalt tegelenud, suureneb neil eelduslikult töömaht, sest käima tuleb lükata koostöö eri osalistega. See, kuidas konkreetses piirkonnas tuletõrje veevarustus tagatakse, on iga KOV-i enda otsustada. See, kuidas tagatakse vajalik tuletõrje veevarustus, tuleks lahendada maa-ala planeerimisega. Veevarustuse tagamiseks võib selline partner olla näiteks arendaja, samas on ühisveevärgi puhul võimalik sõlmida lepingud ka vee-ettevõtjaga.

7. Rakendusaktid

TuOS-i täiendatakse järgmiste uute volitusnormidega:

- valdkonna eest vastutav minister kehtestab tuleohutusülevaatuse tegevused, teabevahetuse korra ning tuleohutusülevaatuse akti sisu ja edastatava teabe nõuded (eelnou § 1 punkt 4);

¹⁴ Andmed võetud Kutsekoja koduleheküljelt seisuga 08.08.2018.

- valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega maastiku kontrollitud põletamise korra (eelnõu § 1 punkt 16);
- valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega tuletõrje veevõtukohta projekteerimise, ehitamise, katsetamise, hooldamise, korrashoiu ja tähistamise nõuded ning vahetatava teabe ja teabevahetuse korra (eelnõu § 1 punkt 19).

Muudetavad rakendusaktid:

- siseministri 30. augusti 2010. aasta määrus nr 38 „Nõuded tuletöö tegemise koolitusele ja tuletöötunnistusele“;
- siseministri 7. jaanuari 2013. aasta määrus nr 1 „Nõuded tulekahjusignalisatsioonisüsteemile ja ehitised, kus tuleb automaatse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi tulekahjuteade juhtida Häirekeskusesse“ (muudetakse ka vastavat volitusnormi);
- siseministri 30. märtsi 2017. aasta määrus nr 17 „Ehitisele esitatavad tuleohutusnõuded ja nõuded tuletõrje veevarustusele“;
- siseministri 30. augusti 2010. aasta määrus nr 41 „Küttesüsteemi puhastamise nõuded“ muutmise;
- siseministri 10. veebruari 2011. aasta määrus nr 1 „Nõuded tuleohutuse enesekontrollile ja tuleohutusaruandele ning tuleohutusaruande koostamise kohustuslikkuse kriteeriumid“;
- siseministri 30. augusti 2010. aasta määrus nr 40 „Küttekoldevälise tule tegemise ja grillimise kohale esitatavad nõuded“;
- siseministri 2. septembri 2010. aasta määrus nr 44 „Põlevmaterjalide ja ohtlike ainete ladustamise tuleohutusnõuded“;
- siseministri 1. jaanuari 2017. aasta määrus nr 38 „Päästeinfosüsteemi asutamine ja päästeinfosüsteemi pidamise põhimäärus“;
- Vabariigi Valitsuse 17. detsembri 2015. a määrus nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused.“

Kehtetuks tunnistatavad rakendusaktid:

- siseministri 18. augusti 2010. a määrus nr 37 „Nõuded tuletõrjehüdrandi tüübi valikule, paigaldamisele, tähistamisele ja korrashoiule“.

Määruste kavandid on esitatud seletuskirja lisan 1.

8. Seaduse jõustumine

TuOS-i § 1 punktid 1–23 ja 25–33 ning §-d 2 ja 3 jõustuvad 2020. aasta 1. jaanuaril ning § 1 punkt 24 jõustub 2022. aasta 1. jaanuaril. Vinguanduri paigaldamise kohustus hakkab eelnõu kohaselt kehtima aastal 2022, mis annab üleminekuajaks kaks aastat. Muudatuste jõustumine lükatakse edasi, andmaks piisav ülemineku aeg, et sihtrühm saaks ja jõuaks muudatusega kohaneda (samamoodi suitsuanduri kohustuslikuks muutmise). Kõik ülejäänud eelnõus esitatud muudatused hakkavad kehtima 1. jaanuaril 2020. aastal. Kuivõrd sihtrühmad, keda kavandatakse muudatuse puudutavad, on TuOS-i võimalikest muudatustest teadlikud ja olid kaasatud eelnõu koostamisse, on pärast 2019. aastal tehtavat aktiivset teavitustööd 2020. aasta algus kõigi muudatuste kehtima hakkamiseks sobiv aeg.

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks ministeeriumitele ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule. Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Päästeametile, Häirekeskusele, Keskkonnaametile, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, MTÜ-le Eesti Pottsepad, MTÜ-le Eesti Korstnapühkijate Koda, Eesti Tuleohutuspaigaldiste Hooldajate Keskliidule, MTÜ-le Eesti Tuleohutusekspertide Liit, MTÜ-le Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liit, Eesti Korterühistute Liidule ning Eesti Kindlustusseltside Liidule.

Algatab Vabariigi Valitsus ”...”2019

.....
.....